

LITUVIŲ

DIENOS

LITUVIŲ EGLUTĖ CHICAGOS MOKSLO
IR PRAMONĖS MUZIEJUJE

LITHUANIAN DAYS
DECEMBER, 1953

1953 M. GRUODŽIO MĖN.

1953 M. GRUODZIO MEN.

DECEMBER, 1953

Nr. 10(39) IV metai

Vol. 4 No. 10

TURINYS

CONTENTS

B. Paramskas, MES TURTINGI, NES MES LAISVI	3
LIETUVIŲ FRONTO VEIKLOS KRYPTIS, pasikalbėjimas su J. Brazaičiu	5
Vysk. V. Brizgys, KRISTUS MŪSŲ LAIKŲ KELIUOSE	7
J. Petrenas, AUSTRALIJOS LIETUVIAI	8
Julija Švabaitė, MOTINA, PRIE JŪROS	11
St. Lušys, VLKO atsiradimas ir darbo pradžia	11
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	16
NAUJOS KNYGOS	16
PROTESTANTISM'S CLAIMS by Milton C. Stark	17
CHRISTMAS IN FREE LITHUANIA by Josephine Daužvardis	18
LITHUANIANS MAKE NEWS	21
LITHUANIAN AFFAIRS IN THE U. S. PRESS	22

Juozas VITENAS Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Leonardas VALIUKAS Vyr. Redaktoriaus Pavad. / Managing Editor
Milton C. STARK Angliskos dailies redaktorius / Editor of English Section
Povilas PUZINAS Redaktorius-dailininkas / Art Editor
Juozas KOJELIS Literatūros sk. redaktorius / Literature Editor
Redaktoriai atskirose vietose / Assistant Editors — A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; J. IG-NATONIS, Chicago, Ill.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.; V. ŽVIRZDYS, Madison, Wisc.

Antanas F. Skirius, leidėjas / Publisher

Iuozas URBONAS Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomone.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:

Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF

Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"

"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 45 centų

Single Copy 45c

PRENUMERATA metams — \$4.00 bet kokiam pasaulyje krašte. GARBÉS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$4.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00

This Month's Cover

Miss Zita Biliūnaitė and Miss Vita Pavilčiutė are decorating a Lithuanian Christmas tree. - Chicago, Ill. (See Mrs. J. Daužvardis's article on Page 18).

Back Cover

The new St. Casimir's Lithuanian church, Brockton, Mass.

D. Čibo foto

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:
Amsterdam, N. Y. — J. Čyvas
Athol, Mass. — J. Benesiūnas
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Boston, Mass. — Rev. J. Klimas; S. Minkus; A. J. Jokubaitis
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelun; K. Keblinskienė
Brooklyn, N. Y. — "Gabija"; J. Ginkus
Chicago, Ill. — Bal. Brazdžionis; A. Aušiūrienė; J. Karvelis; J. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla; K. Prišmantas; Shimkus; B. Urbonas; P. Urbutis; A. Valavičius; K. Bružas; K. Babickas
Cicero, Ill. — A. Stasiulaitis; Pareigis
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rocevičius
Detroit, Mich. — P. Palteraitis; Vl. Pauža Al & Al's Confectionery
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitas
E. St. Louis, Ill. — A. Vaikus
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Harrison, N. J. — kun. kleb. L. Voiciekauskas
Hartford, Conn. — J. Sekys
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Maspeth, N. Y. — P. J. Šlapikas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas; C. K. Braze
Newark, N. J. — K. Trečiokas
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Musteikis
Pittsburgh, Pa. — Ch. K. Pikiel
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, K. Vidiukauskas
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinės
Shamokin, Pa. — J. D. Taunis
St. James, L. I., N. Y. — B. Čeponis
Waterbury, Conn. — V. Vaikus, J. Gaidys
Waukegan, Ill. — A. J. Sutkus
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislovaitis
Worcester, Mass. — A. Gražulis; P. Paulukonis; "Amerikos Lietuvis".
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelėvičius
Montreal, Que. — P. Rudinskas
London, Ont. — K. Kudukis
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaite
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius
Port Colborne, Ont. — J. Skaistys
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; J. Kriščiūnas; A. Kuolas; J. Smolskis
Windsor, Ont. — O. Ražauskiene
Winnipeg, Man. — S. Bujokas
ANGLIOJE:
A. Gerdžiūnas, 6 Beechey St., Oldham, Lancs., England; D. Daunoraitė, London;
P. Dragūnas, Birmingham; J. Jurevičius, Bradford; K. Steponavičius, Manchester;
V. Zdanavičius, London.
AUSTRALIIJOJE:
Vl. Ba'sys, Canberra, A. C. T.; L. Baltrūnas, Melbourne; L. Bartašius, North Geelong; kun. P. Butkus, Sydney; kun. P. Jatulis, Adelaide, S. A.; J. Rugelis, Sydney; J. Skirkas, Cabramatta, N. S. W.
PIETŲ AMERIKOJE:
Kolumbija — K. Klastauskas, Medellin; Jazbutienė, Bogota
Venezuela — Kun. A. Sabaliauskas, Caracas
Argentina — "Argentinos Lietuvių Balsas", Buenos Aires; V. Kerbelis, Buenos Aires

L I E T U V I U D I E N O S

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto nariai su latvių politikais spaudos konferencijoje Hamburge, Vokietijoje. Iš kairės dešinėn: dr. P. Karvelis, latvių konsulas Hamburge P. Apmanis, latvių ministeris R. Liepinš ir VT Informacijos Tarnybos valdytojas M. Gelžinis.

Members of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania with Latvian political figures at a press conference in Hamburg, Germany.

MES TURTINGI, NES MES LAISVI

B. PARAMSKAS, Washington, D. C.

Nepriklausomos Lietuvos gyvenimas sustojo 1940 metais. Lietuva tapo karo lauko plotu, turejo pergyventi visus jo baimus ir, galop, okupacijas. Stovime ant slenkščio dešimties metų, kada vienu iš didžiausias Lietuvos istorijoj lietuvių skaičius paskubomis apleido savo gimtąją šalį. Žinovai sako, kad 10 metų esą labai reikšmingi emigranto gyvenime, nes per tiek laiko jis pradedas apsiprasti su esama aplinka, mažiau ilgisi tėvynės ir tt.

Anuo metu, rodos, niekas negalėjo numatyti, kad šitaip, kaip dabar, susiklostys pasaulio politinė padėtis. Prtingai ir logiškai imant, taip lyg ir neturėtų būti. Deja, dažnai mes esame liudininkai, kad politikoje ne visuomet būna logikos, trūksta teisybės ir net matome stoką moralės.

Visi bėgliai tikėjosi greitai sugrįžti į savo namus. Netrūko tam ir pranašų. Ir štai, emigracinius gyvenimus žengia jau į dešimtuosius metus, ir vargu kas šiandien galėtų pasakyti, kada gi pagaliau bus galima sugrįžti? Ne tik Lietuvoje, bet ir visuose kraštuose už geležinės uždangos buvo stiprus tikėjimas greitai atgauti laisvę. Visur spontaniškai pakilo rezistencija žiauriems okupantams, savižudiškai buvo liejamas kraujas, tikint į greitą išlaisvinimą. Galop, buvo tikėtasi daugiau realios pagalbos, bet teko pasitenkinti tik gražiaisiai pažadais bei propaganda. Gauname ir dabar žinių apie karžygiskus, desperacinus partizanų žygius, bet taip pat turime žinių, kad jau yra pavargimo žymiu. Tai suprantama, bet tuo pačiu ir išidėmėtina. Dabar Amerikoje atvirai ir viešai apie tai universitetų paskaitose bei spaudoj kalba žymus čekų pogrindžio veikėjas plk. ltn. Miksche. Jo samprotavimai yra įdomūs ir verti dėmesio.

Viešoji opinija stipriai pasikeitė bolševizmo, komunizmo ne-naudai. Reikia pripažinti, kad ypač JAV atkreipė į tai ypatingą dėmesį, nesigailėdamas tam reikalui didelių pinigų. Visa eilė universitetų bei organizacijų visu rūmtumu studijuoja komunizmo klausimą. (Palyginamai labai mažai daroma tuo klausimu Europoje - Prancūzijoje, Anglijoje).

Visiems, atrodo, turėtų paaškėti, kad buvusių nuolaidų (ap-peasement) politika pasibaigė; slaptos sutartys Jaltais ir k. nieko gero nedavė. Priešingai, po antrojo pasaulinio karo Sovietų Sajunga susiprējo žmonių masėmis ir pagrobtais turtais užimtuose kraštuose. Be didelių turtų, kuriuos Sov. Sajunga gavo tiesiog iš JAV, ji ilgai dar sugebėjo pumpuoti jų daugiau per savo satelitus, kaip Lenkiją, Čekoslovakiją ir k. Ir jei kadais jai rūpėjo Karelija, Baltijos kraštai, Lenkija, tai dabar appetitas stipriai padidėjo, nes jau atvirai kalbama apie visą Europą ir grąsoma JAV. Žinoma, kad Sov. Sajungos galybė yra labai ir labai dirbtina, ir karas jai pačiai gali būti labai pavojingas. Pasaulio atmosfera yra pakankamai elektrinta. Kartais mažas akmuo didži vežimą verčia. Įdomu, kad kol kas Stalino mirtis didelių pakeitimų neatnešė. Rusų nacionalizmas didėja. Kad sugniūždintų ukrainiečių, čekų, slovakų, lenkų ir k. nacionalizmą, bolševikai ištraukė seną caristinės Rusijos obalsą - panslavizmą.

Ir štai dabar, senas, ligotas W. Churchillis (kuris daugiausiai kaltas už dabartinį Europos susitvarkymą) dedasi taikos apaštalui ir užsispyrusiai siekia "taikos". Būtų maža bėda, jei būtų tik jis vienas. Žinome, kad ta mintim serga visa eilė ir kitų žymiu politikų. Ieškomi įvairūs vardai tam paktui pavadinti. Žymūs Amerikos poli-

Balys Paramskas, Washington, D. C., teisininkas; Lietuvoje akc. "Varpo" b-vės Kaune administratorius - direktorius nuo 1926 iki pirmosios bolševikų okupacijos; buv. "Tauro" knygų leidyklos savininkas Kaune. Šiuo metu lietuvių atstovas prie International Peasant Union Washingtone nuo 1952. Žiūr. jo str. 3 psl.

Lithuanian jurist Balys Paramskas, Washington, D. C. He is the Lithuanian representative of the International Peasant Union in Washington, D. C. (See his article on Page 3.)

tinis komentatorius Walter Lippmann aiškina, kad nusiginklavimo konferencija (nuvalkiotas Litvinovo vardas) galėtų įvykti dabartinei padėčiai esant, t. y. Vokietijai esant padalintai... Tenka pagerbti Senato daugumos (respubl.) lyderį W. F. Knowland, kuris tuoju pastebėjo, kad kalba apie bet kokį nepuolimo paktą su Sov. Sąjunga gali būti tik tada, jei Sov. Rusija leis pravesti laisvus rinkimus jos pavergtuose kraštuose, jų tarpe jis aiškiai paminėjo Lietuvą, Latviją, Estiją. Kitaip esą toks paktas būtų be garbės, ir prilygino jį Jaltai bei Muenchenui.

Vyksta labai gyva diplomatinių veikla. Naujienų yra kasdien. Sov. Sąjunga tyčia vilkina susitikimą, nors aišku, kad tai tik yra žaismas daugiau išsiderēti. Kaip bebūtų, matom, kad JAV savo politikoje su Sov. Sąjunga grižta prie nuolaidų (appeasement) politikos.

F. D. Rooseveltas senais laikais padarė tai iš neprityrimo, apstatytas komunistuojančiais patarėjais. Dabar gi, kada tiek aukų sudėta, tiek dalykų paaiškėjo, po Korejos karo...

Kas mums, lietuviams, darytina? Mes visi šventai tikime, kad pagaliau Lietuva bus neprilausoma demokratinė valstybė. Mes to norime ir mes dėl to kovojaime. Gražių pastangų ir nuveiktu darbų yra nemažai. Bet sudėti rankų mums nevalia. Tuo pačiu laiku mes turime būti realistai ir rimtai vertinti padėtį. Be didesnių darbų yra mažesni, lyg kasdieniai. Jų nevalia užleisti, nes jie yra svarbūs mūsų ateičiai. Kol saulė patekės – rasa akis išės, sako liaudies patarlė. Tad visi, kam tik bent truputį rūpi lietuviški reikalai – telkimės krūvon. Perdaug nebusinėkim viens kito. Visi yra reikalingi. Lietuvoje visiems užteko vienos. Esu šalininkas lietuviškų politinių partijų. Jos atėjo kartu su mumis, jų idėjos buvo puoselėjamos ir brandinamos mūsų krašte, mūs tautoj; kai kurios jų yra senos, istorinės. Bet dabar mes visi esam iš-

blaškyti, esam svetur. Pilnumoje ir praktiskai partijų programų pritaikyti svetur negaliame. Tai yra daugiausia idealistų darbas, gi tas darbas prie dabartinių sąlygų nėra lengvas. Matome, kad i politines grupes tik maža daile lietuvių tesutelpa. Kiti tik pritaria, dar kiti jas tik puola bei kritikuja. Yra vėl tokiai, kurie esą visam abejingi. Yra ir juokingystė – pavarge. Visokių lietuvių esama! Yra bergždžių ir piktų ginčų. Ginčai ir nuomonų skirtumai yra visai naturalus dalykas, bet dėl to neturėtų nukentėti bendri lietuviški reikalai. Nesutarimai partinių grupių, gi taip pat visų bent kokių veiksnių tik mažina jų pačių autoritetą ir stumia juos tolyn nuo lietuviškos visuomenės. Ginčiukai ir piktūnai nėra niekam simpatiški, kas jie bebūtų. Darosi visai neįdomūs nei tėstinumo, nei teisės, nei "kas ką pasakė" pagrindai, kada nepateisinamai užmirštami bendri reikalai, užtęsiami reikalingiausi darbai, tuščiam leidžiamas brangus laikas.

Nusiminti tačiau nedera, nes, bendrai, nuveiktu darbų yra nemaža visose srityse. Paliginus su kitomis tautomis, kai kur gal ir pirmaujame. Tai gražu. Bet nepamirškim savo kasdienių pareigų. Pirkim ir skaityklim lie-

(Perkelta į 14 psl.)

Amerikos Balso lietuvių skyriaus direktorius K. Jurgėla (kairėje) ir Amerikos Balso liet. sk. tarnautojas P. Labanauskas (dešinėje) pasitinka sugržusius iš Europos kongr. C. J. Kersten ir Amerikos Liet. Informacinio Centro direktore M. Kižytė New Yorko uoste.

Officials of Voice of America, K. Jurgėla, director of the Lithuanian Section (left) and P. Labanauskas (right) meet Congressman Kersten and M. Kižytė, directress of the Lithuanian American Information Center, on their return from Europe.

LIETUVIŲ FRONTO VEIKLOS KRYPTIS

PASIKALBĒJIMAS SU J. BRAZAIČIU,
LIETUVIŲ FRONTO PIRMININKU

— Pone Profesoriau, 50 m. nėštame kelyje artimai Jums teko stebėti lietuvių tautos politinės sąmonės brendimą ir aktyviai dalyvauti gyvybinių Lietuvos problemų sprendime. Kaip vertinate tautos politinį sąmoningumą?

— Jei politiniu sąmoningumu čia suprasime nusimanymą, ko tauta siekia ir kuriais keliais; nusimanymą taip pat apie savus uždavinius tautos siekiuose, - tai lietuvių tautos politinis sąmoningumas nepriklausomoje Lietuvoje ir dabar pasirodė aukštas. Tik man rodos, lemtingaisiais momentais tokio sąmoningumo daugiau rodė tautos "apačios" - kaimas, ūkininkai, darbininkai. O savo uždavinius tautai jautriausiai pajuto ir atliko jaunimas. Gal dėl to, kad sveikas instinktas, Vaižgantas pasakyti - omē, padėti aiškiau suvokdavo nei "apšvestasis" protas, o juostytės idealizmas visada paskatindavo aktyviai reaguoti ten, kur vyresniųjų apskaitytas realizmas patardavo nutilti ar net pasisukti oportunizmo linkme.

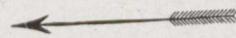
— Tautininkų ar 1941 m. Laikinoji Lietuvos vyriausybė teisiniu ir gryna prakčiniu požiūriu laikytina paskutiniąja Lietuvos vyriausybę?

— Laikinoji vyriausybė buvo paskutinė nepriklausomos Lietuvos vyriausybė. Apie laikinąją vyriausybę įvairiuose memorandumuose svetimoms valstybėms kalbejome kaip apie ženkla, kad tauta 1941 aktyviai pareiškė savo tikrą valią būti nepriklausoma, turėti savo valstybę ir vyriausybę. Sukilimo ir vyriausybės faktu ne tik buvo atstatyta Lietuvos suverenumo vykdymas krašte, bet ir sugriauta sovietų propaganda, jog lietuvių tauta sava valia išjungusi į Sovietų Są-

jungą... Tai buvo svarbus mūsų politinis argumentas. Kitaip galvodami, argi norėtume, kad tuo argumentu tikėtų tik kiti, o ne mes patys?

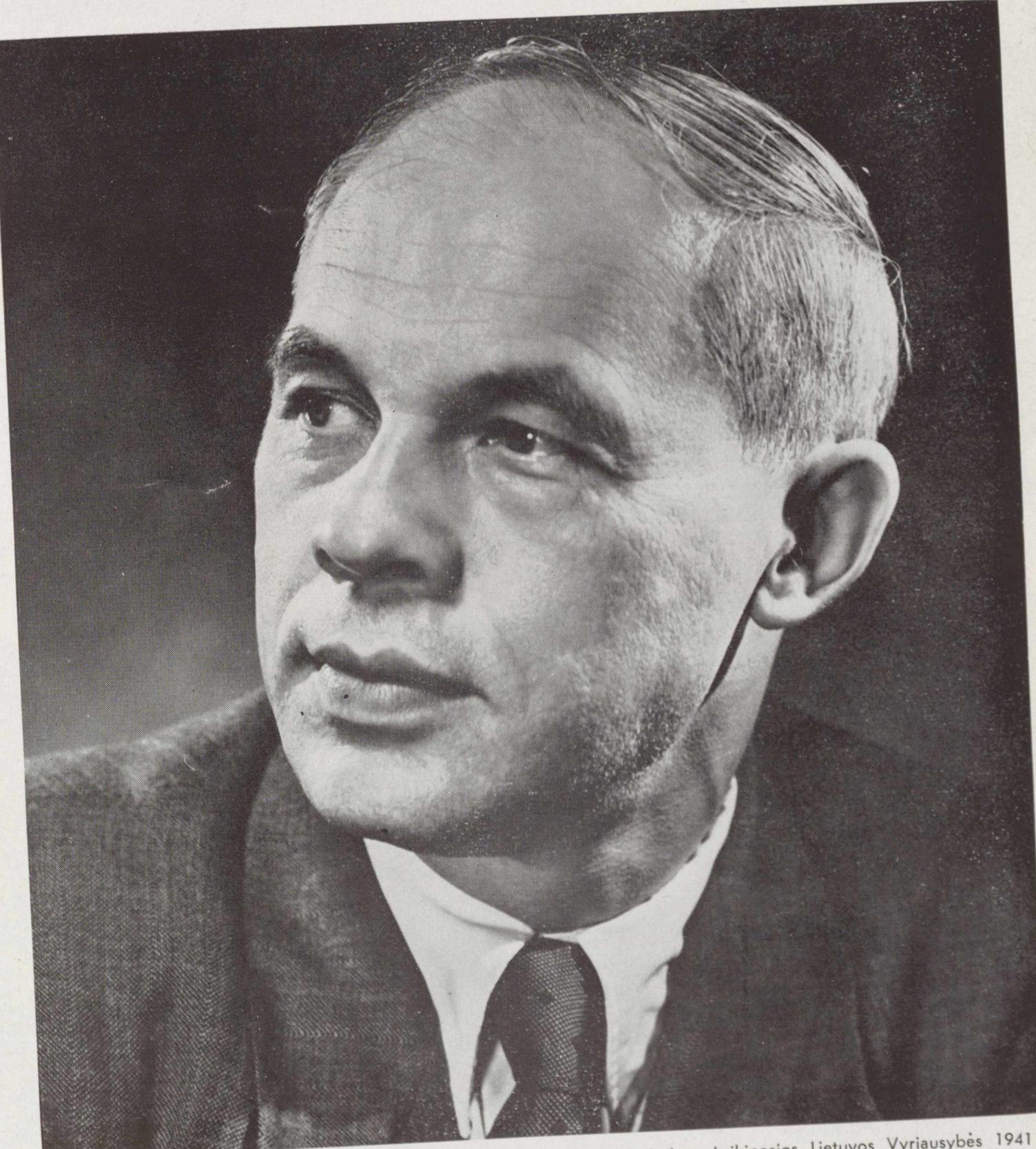
— Kuria linkme iš VLK pasitraukės Lietuviai Frontas kreipia Lietuvos laisvinimo akciją? Ar turi atramą krašto rezistencijoje?

— Emigracijoje patr'otinė rezistencinė veikla imonoma trimis kryptimis: propagandine-diplomatine, Lietuvos reikalų keliant tarp svetimųjų, tautine-kultūrine, saugojant emigracijoje atskirus tautos narius nu-

Lietuvių, latvių ir estų atstovai Europos Kongrese spalio 8-10 d.d. Hagoje, Olandijoje. Europėjinio sejūdžio pagrindą sudaro Belgija, Prancūzija, Italija, Olandija, Luksemburgas ir Vak. Vokietija. Atstovai kviečiami ir iš pavergtųjų tautų. Iš kairės dešinėn: Dr. S. Bačkis, latvių min. R. Liepinš, Tarpt. Ūkininkų Unijos atstovė A. Devenienė, estų atstovas A. Rei ir Ryty Europos Krik. Dem. Unijos atstovas E. Turauskas.

Lithuanian, Latvian and Estonian representatives to the European Congress (Oct. 8-10), The Hague, Holland.

Juozas Brazaitis, Brooklyn, N. Y., rašytojas, kritikas, visuomenininkas, politikas; Laikinosios Lietuvos Vyriausybės 1941 m. ministeris pirmininkas; atstovavęs VLK Lietuviai Frontui ir buvęs VT informacijos tarnybos vadovo; Lietuviai Frontui vienas iš vady; šiuo metu vienas iš "Darbininko" redaktorių ir šiai metais atšventęs savo 50 metų amžiaus sukaktį.

Žiūr. pasikalbėjimą su juo šiame puslapy.

Juozas Brazaitis, Brooklyn, N. Y. Writer, journalist, critic, civic and political leader, he was former minister president of the Lithuanian Government in 1941; also one of the VLK leaders of the Lithuanian Front. As a present editor of Darbininkas, Brazaitis celebrates his 50th birthday this year (See interview on this page). V. Maželio foto

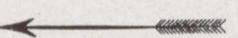
Detroito, Mich., lietuviai surengė spalio 31 d. savo steito gubernatoriui G. Mennen Williams pagerbimą. Pokylio metu matome (iš kairės dešinėn): Detroito un-to prof. P. Padalij, steito senatorių lietuvių J. J. Kowalskį ir didelį lietuvių draugą gub. G. M. Williams; pagerbimo metu gub. Williams savo kalbą pradėjo lietuviškai: "Geras vakaras, malonu pasimatytii...", ir baigė taip pat lietuviškai: "Kas bus, kas nebus, bet lietuvis nepražus".

Local Lithuanians honor Gov. of Michigan, G. Mennen Williams (right) at a banquet (Oct. 31), Detroit, Mich.

Detroito, Mich., Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo pirm. Helen Rauby, pokylio metu pagerbiant steito gubernatoriui G. M. Williams, įteikia jam dovaną - albumą.

Helen Rauby, chairman of the Lithuanian American Voice Radio Club, presents Michigan's Gov. G. M. Williams with a gift album at a banquet in his honor, Detroit, Mich.

Michigan steito gubernatoriaus G. M. Williams pagerbimo pokylio metu kalba (iš kairės dešinėn): Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis; Detroito liet. kat. moterys veikeja E. Paurazienė ir gen. J. Černius, buv. Lietuvos kariuomenės vyr. štabo viršininkas ir ministeris pirmininkas, šiuo metu gyvenęs Flint, Mich.

Speakers at a banquet honoring Gov. G. M. Williams of Michigan. Left to right: Lithuanian Consul Dr. P. Daužvardis, E. Paurazienė, and Gen. Černius. - Detroit, Mich.

tautimo, ir dar specialūs uždaviniai. Mūsų laisvinimo veiklos pradžioje svarbiausia buvo pirma sritis, nes visur su lietuviškuoju reikalui teko laužte laužtis. Tam buvo skiriama visos jėgos ir lėšos. Dabar sąlygos tiek palengvėjo, kad ir svetimieji eina į pagalbą įvairiom formom. Už tat aštėja antrosios srities reikalai; didėja gresmė netekti vienas po kito tautos atžalų emigracijoje. Nepamiršdami propagandinės laisvinimo srities per sanktykius su svetimaisiais, LF bičiuliai savo jėgų žymią dalį kreipia dabar antrajai sričiai - kad tremtyje esanti tautos dalis, besirūpinama tėvynėje likusiems grąžinti laisvę, neprarastą lietuvių, kurie laisvėje gyvena.

O dėl LF atramos krašto rezistencijoje tai LF žmonės krašte patys išsiliejo į rezistenciją. 1944 VLIKui paskatinus liktis krašte, kas gali, LF atstovas buvo vienintelis VLIKė, kuris pakluslo tai direktyvai. Juo pasekė ir LF karinės bei informacinės vadovybės žmonės. Jų likimas ten buvo toks kaip ir danguo laisvės kovotojų. J. Daumanto knygoje "Partizanai už geležinės uždangos" minimos rezistencinės organizacijos, kurios suderino jėgas bendrai kovai ir bendroje vadovybėje, tarp jų rasite ir LF (238 p.). - Cia, tremtyje, atsidūrusiems LF bičiuliams krašto laisvės kovotojai yra moralinė atrama, ir dėl to mes norim patys išlikti ištikimi tam laisvės kovų sajūdžiui; norim tą ištikimybę gaivinti visuomenėje, o ypačiai tarp jaunimo; norim, kad bet keno čia duoti įsipareigojimai krašto rezistencijai būtų šventai vykdomi.

— *Išlaisvinus Lietuvą, ar LF, kaip rezistencinis sajūdis, numato savo veiklą sustabdyti?*

— Kada Lietuva bus išvaduota, tada tas klausimas bus sprendžiamas. Be to, ji spręsime ne čia esantieji, o tie, kur yra ten.

— *Dalyvavote Europos LF bičiulių suvažiavime Vokietijoje š. m. rugpjūčio 5-8 d.d. Vi suomenė domisi, kodėl suvažiavimas nepasveikino VLIKo ir diplomatijos šefo p. Lazoraičio?*

— LF vertina įstaigas ir asmenis ne pagal jų turimus ar norimus turėti titulus, bet pa-

(Perkelta į 15 psl.)

Kristus mūsų laikų keliuose

VYSK. V. BRIZGYS, Chicago, Ill.

Jėzaus Kristaus atėjimo ir žemiško gyvenimo tikslas buvo išmokyti žmoniją tikrosios meilės ir šviesos kelio, kuriuo eidama ji susikurtų ramybę, laimę žemėje ir laimėtų laimingą gyvenimą. Nereikia pavyzdžiais aiškinti, kaip tol žmonija yra nuo to šviesaus tiklo. Už tai kaltas ne to tiklo parodytojas, ne jo palikti keliai. Kaltas yra laisvas žmogaus apsisprendimas tais keliais neiti.

Būtų perilgu nors suminėti, kiek žmonių tarpusavei meilei, taikai, džiaugsmui atnešē žalos krikščionių susiskaldymai. Niekad nebus pakankamai apgailėtas faktas, kad pa- stebėję krikščionių tarpe netikusių asmenų, išigalinčiu negerovių kaikurie krikščionybės "valytojai" atmetė pačią krikščionybę, ir nėjo jų pačių sugalvotais keliais. Skaldytojams iš gyvujų tarpo pasitraukus pamažu užsimiršta jų mesti vienų kitiems kaltinimai, pasėta vienų kitiems panieka, neapykanta. Jų padaryta žala pamažu išsilygina. Šiandien jau ne į juos tenka kreipti didžiausio dėmesio.

Daug didesnės žalos žmonijos tarpusavei meilei, taikai, džiaugsmui atnešē tie, kurie iš viso atmetė Kristą, jo Evangeliją, Evangelijos dvasią, kurie prieš visa tai kovoja. Tokios kovos šiandien yra dvi žymiausios appaiškos: tai Masonerija ir Karolio Marksos palikimas. Pirmoji mažiau vieša ir ne visur vienodai atvirai kovoja prieš krikščionybę. Karolis Marksas po proletarijato gerovės rūbu paslėpē neapykantą Kristui ir krikščionybei. Šituo jo palikimu, visai priešingu proletarijato gerovei, lig šiol nepajėgia nuskratyti jo sekėjai. Ryškiausioji šiandien mark- sizmo forma - komunizmas pirmoje vietoje tik tuo ir atsižymi. Visi esame pakankamai patyrę, kad komunistams gali būti didžiausias proletaras, būsi jų nekenčiamas ir persekiojamas, jeigu esi krikščionis. Komunizmo pirmaeilių vadų tarpe stovi tokie asmens,

Vysk. V. Brizgys ir kan. dr. J. Končius, BALF pirm., Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu Boston, Mass., sveikinami lietuvių jaunimo; užpakaly matosi P. Labanauskas, Amerikos Balso lietuvių skyriaus pareigūnas. Žiūr. vysk. V. Brizgio straipsnį šiame puslapy.

Knights of Lithuania welcome Bishop V. Brizgys and Dr. J. Končius, chairman of BALF, at the Knights national convention, Boston, Mass. (Read Bishop Brizgys's article on this page.)

R. Lizdeikos foto

kuriems vargai kada nors rūpėjo proletarų gerovę. Jiems pirmoje eilėje rūpi kova prieš krikščionybę. Karolis Marksas, kadaisė žydų ekskomunikuotas iš jų religinės bendruomenės, šiandien savo teorijų stipriausius rėmėjus visuose kraštuose turi tos tautos žmones.

Negalime tačiau nematyti, kad Karolis Marksas kur kas daugiau sekėjų turi iš kitų

tautybių. Kaikuriuose kraštuose jų yra gana daug. Negalima abejoti tų žmonių gera valia. Daugumai jų rūpi ne tiek kova prieš krikščionybę, kiek kova už vargingesnių žmonių gerbūvio pakėlimą, jų teisių ir įtakos gyvenmui praplėtimą. Kodėl jie siekdamai tų tikslų savo vadovu pasirinko K. Marksą? Kodėl jie išipainijojo į tą priešginy-
(Perkelta į 10 psl.)

Michigan steito gub. G. M. Williams pagerbimo pokylio metu kalba; iš kairės dešinė: Amerikos lietuvių veikėjas, vasarviečių savininkas iš Sodus, Mich., J. Bachunas; teisejas J. Uwick ir Detroito lietuvių Prekybos ir Pramonės Rūmų pirm. W. Adams.

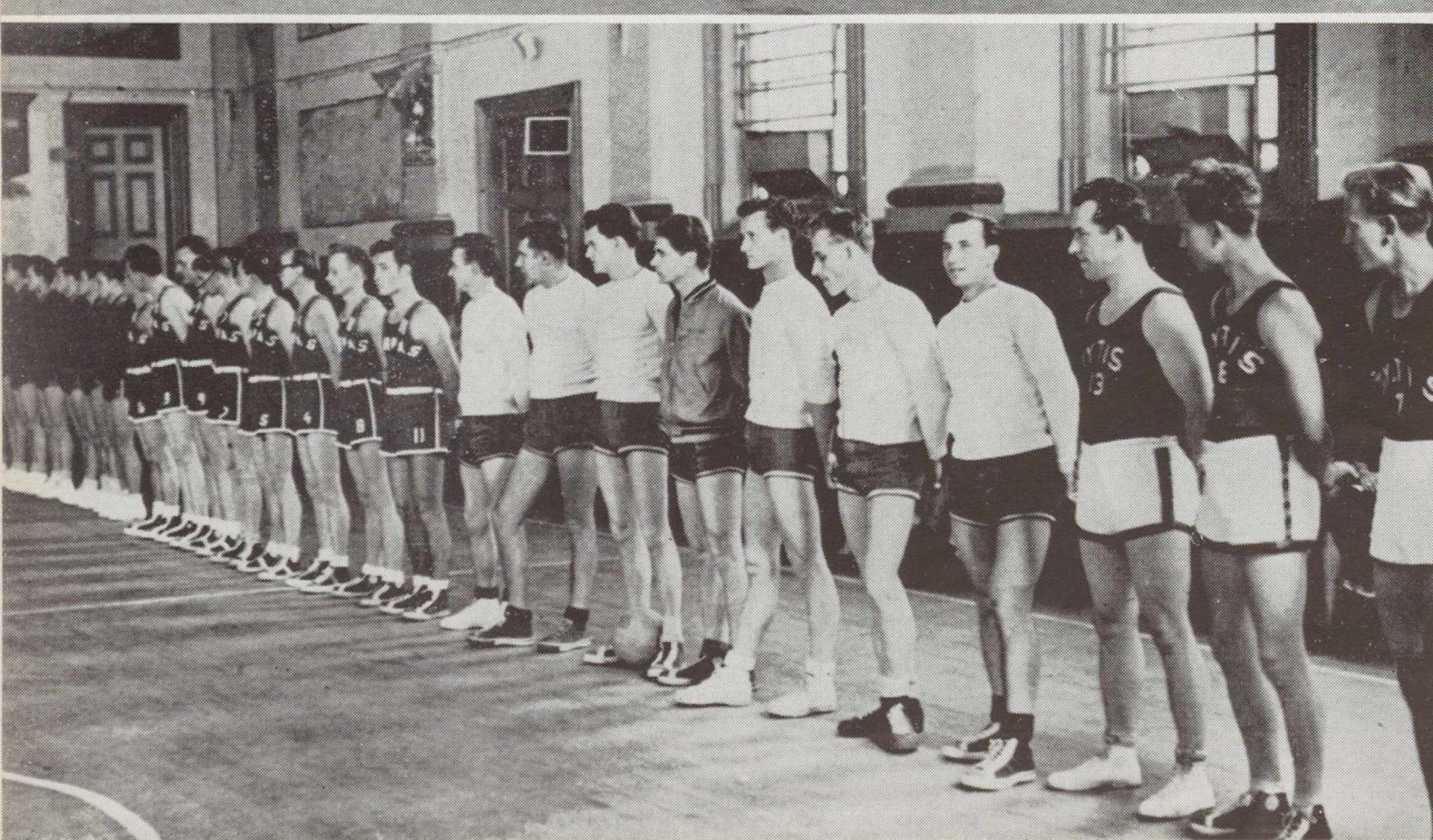
Speakers at a banquet honoring Gov. G. M. Williams of Michigan. Left to right: J. Bachunas, J. Uwick and W. Adams. - Detroit, Mich.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Pirmieji lietuviai pasiekė Australiją šio šimtmečio pradžioje. Lietuvių skaičius čia gana palengvėle didėjo: po vieną kita vis presidedavo daugiausia iš Anglijos ir Škotijos. Jau 1929 metų pradžioje buvo įsteigta Australijos Lietuvių Draugija. Tuo metu buvo priskaitoma apie 300 lietuvių Australijoje.

Prieš penkerius metus lietuvių skaičius Australijoje žymiai pakilo. Iš pabėgelių stovyklų Europoje pasuko Australijon tie lietuvių, kurie neturėjo "turtingo dėdės" Amerikoje, arba nesitikėjo paeiti "kietaji NCWC skryningą", arba neturėjo kantrybės lauki

Iš viršaus žemyn: Pirma nuotrauka: Melbourne, Australija, lietuvių sekmadieninės mokyklos viena klasė su mokytoju J. Makuliu, mokyklos vedėju. Antra nuotrauka: Sydney, Australija, savaitgalio lietuvių mokyklos mokiniai su mokytoju P. Pranuliu, mokyklos vedėju Bakaitiu, kun. P. Butkum ir tėvų komiteto atstovu Neimanu. Trečia nuotrauka: Australijos lietuvių ketvirtų krepšinio pirmenybių, įvykusiu spalio 10-11 d.d Geelonge, Vic., dalyviai: Sydney "Kovas", Melbourne "Varpas", Adelaide "Vytis", Clayton "Varpas" ir Geelong "Neris". Pirmenybes laimėjo Sydney "Kovas".

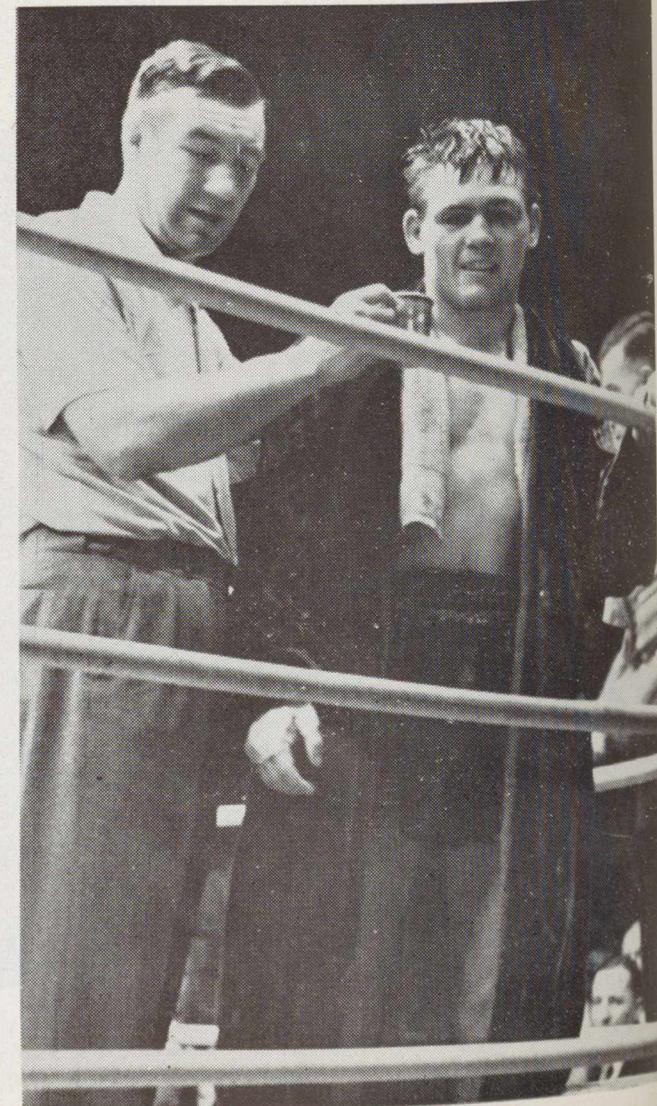
From top to bottom: Teacher J. Makulis and pupils of a Lithuanian Sunday school, Melbourne, Australia; Teacher P. Pranulis, School Director Bakaitis, the Rev. B. Butkus, and Parents' Committee Rep. Neimanas, with pupils of a Lithuanian week-end school, Sydney, Australia; the fourth Lithuanian basketball championship (Oct. 10-11), with teams from Sydney, Melbourne, Adelaide, Clayton, and Geelong. **Kovas** team of Sydney won.

N. Butkūno (pirma ir trečia) ir P. Sakalausko foto

Pranas Mikus - Mikuličius, Melbourne, Australija, Viktorijos provincijos vid. svorio bokso meisteris, su savo menedžeriu Palmer. Prieš kiek laiko netitulinėse rungtynėse buvo laimėjęs prieš Australijos meisterį G. Kapeen. Neseniai bandė iš jo perimti titulą oficialiose rungtynėse, bet nepavyko; pralaimėjo taškaus.

Boxer Pranas Mikus-Mikuličius and Manager Palmer. The Lithuanian boxer is middle-weight champion of Victoria Province, Melbourne, Australia. In non-title match he won from Australian G. Kapeen, but lost in the title bout on points.

P. Sakalausko foto

J. Vaičaitis (dešinėje), Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirm. įteikia dail. H. Šalkauskui trečios vietas premija už darbą "Trys moterys" (žiūr. 19 psl.), laimėtą Australijos lietuvių dailininkų parodoje 1953 m. rugėjo 7-19 d.d. Mark Foy's Meno Galerijoje, Sydney mieste.

J. Vaičaitis (right), Australian Lithuanian Community head, presents Artist H. Šalkauskas with third prize for his painting **Three Women** (see Page 19), at contest among Lithuanian artists (Sept. 7-19), Mark Foy's Art Gallery, Sydney, Australia.
P. Sakalausko foto

DP įstatymo vykdymo. Oficialioji statistika skelbia, kad į Australiją po paskutinio karo yra atvykę apie 8700 lietuvių. Iš viso ten priklauso šiuo metu apie 10.000 lietuvių.

Didesnės lietuvių kolonijos

Australijos lietuvių sostine reiktų laikyti Melbourne miestą, kur yra susispėtę virš 2.000 lietuvių. Sydney miesto lietuvių savo skaitingumu labai menkai atsilieka nuo Melbourne kolonijos. Pačiame Sydney mieste ir jo priemiesčiuose gyvena apie 1.500 lietuvių. Apie 1.000 lietuvių yra išsibarstę plačioje New South Wales provincijoje. Didžiulė lietuvių kolonija yra ir Adelaide mieste, kur priskaitoma arti 2.000 sielų. Kitos kolonijos mažesnės: Brisbane mieste - apie 400 lietuvių; Canberra mieste - apie 200; Geelong mieste - apie 300; Perth mieste - apie 400; Newcastle - apie 150. Tasmanijos ir Naujosios Zelandijos salose gyvena maždaug po 230 lietuvių.

Lietuvių Bendruomenė visus apjungusi

Jau 1949 m. gruodžio 30 d. Australijos Lietuvių Draugijos suvažiavime buvo nutarta persiorganizuoti į Australijos Lietuvių Bendruomenę. Ir štai po metų, t. y. 1950.XII. 29-30 d.d. visuotiniame suvažiavime Sydney mieste, priimamas Bendruomenės statutas ir išrenkama pirmoji krašto valdyba. Šiuo metu visoje Australijoje yra 14 apylinkių ir 13 seniūnijų. Nuo pat pradžios iki šiandien Australijos Lietuvių Bendruomenei vadovauja J. Vaičaitis.

Kalbant apie Bendruomenę, paminėtinas Australijos Apygardos Kultūros Fondas ir

Tautos Fondo Atstovybė. AAKF didžiausią dėmesį skiria švietimui, rūpindamasis savaitgalio lietuanistikos mokyklomis, kurių yra iš viso 12. Tautos Fondo Atstovybė telkia visas turmas jėgas tautos vadavimo darbui.

Spauda, dvasiniai reikalai

Prieš šešerius metus pasirodė rotatorium spausdintas pirmas lietuvių laikraštis "Australijos Lietuvis". Šiandien jis spausdinamas jau spaustuvėje. Nuo pat pradžių iki šiandien "Australijos Lietuvių" redaguoja ir leidžia J. Glušauskas, kuris taip pat yra vlenintelis tame krašte lietuviškų knygų leidėjas. Kiek vėliau, 1948 metų pradžioje, Sydney mieste pasirodė kitas laikraštis - "Mūsų Pastogė". Šiuo metu jis yra Australijos Lietuvių Bendruomenės organas, redaguojamas rašyt. J. Žukausko.

Tikybiniams lietuvių reikalams yra 8 lietuvių katalikai kunigai, aptarnaujant beveik visas didesnes kolonijas. Kekviename didesniame centre, kur tik yra tautinis kinas - kapelionas, leidžiama turėti vyskupo paskirtoje bažnyčioje vad. lietuviškas pamaldas sekmadienį su lietuvišku pamokslu, giesmėm ir pan. Lietuviškos pamaldos yra pasidariusios centru ne tik religinio, bet ir tautinio - kultūrinio gyvenimo, nes čia tiek bažnyčioje, tiek prie tų bažnyčių esančiose parapijų patalpose vyksta tautinių švenčių minėjimai, susirinkimai, paskaitos, sueigos, sekmadienio mokyklos, tautinių šokių renginiai ir pan.

Didelis skaičius lietuvių jaunimo lankovietos vidurinės mokyklas. Universitetus lankančių skaičius siekia 46. Dar apie 12 lankovietos aukštąsias mokyklas - meno ir muzikos akademijas, technikumas ir k.

J. Petrėnas

Leonas Baltrūnas, Melbourne, Australia, savo lietuviškos spaudos p'atinimo kioske; LD bendarbarbis, platintojas, buvęs žymus krepšininkas, Lietuvos valstybinės krepšinio komandos, laimėjusios 1937 ir 1939 m. Europos krepšinio pirmenybes, narys, pirmo penketuko žaidėjas.

Leonas Baltrūnas, shown in his Lithuanian newspaper stall, Melbourne, Australia. A co-worker and distributor of "Lithuanian Days" magazine, he was formerly an outstanding player with the Lithuanian National Basketball Team, which won the European title in 1937 and 1939.

Lietuviai kunigai Australijoje; iš kairės dešinėn: kun. P. Butkus - Sydney; kun. J. Kungys - Geelong; kun. dr. P. Jatulis - Adelaidė; kun. P. Vaseris - Melbourne; kun. dr. P. Bačinskas - Canberra ir kun S. Gaidelis, S.J., Sydney, latvių kapelionas, mokėdamas lietuvių kalbą, padedas lietuviams kunigams.

Lithuanian clergy in Australia. From left to right: the Rev. P. Butkus (Sydney), the Rev. J. Kungys (Geelong), the Rev. Dr. P. Jatulis (Adelaide), the Rev. P. Vaseris (Melbourne), the Rev. Dr. P. Bačinskas (Canberra), and Rev. S. Gaidelis, S. J. (Sydney). The latter is a Latvian, but understands Lithuanian and assists their clergy.

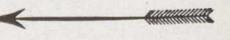
KRISTUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

bę - kovoti už vargstantį žmogų ir kartu kovoti prieš patį didžiausią vargstančio žmogaus ir visokio žmogaus prietelių Kristų ir jo paliktus kelius?

Kad ir kasžin kaip ilgai galvotum beieš kodami atsako į šiuos klausimus, sunku būtų rasti kitokį patenkinamą atsaką, kaip ši: Jie permažai atkreipė dėmesio į P. Leono XIII išpėjimą, kad socializme gero yra tiek, kiek sąmoningai ar nesąmoningai jo ten liko iš Evangelijos elementų. Tuos P. Leono XIII žodžius skaičiusieji iš socialistų tarpo daugelis į juos atsinešė su nepalankiu jausmu, kaip į savo oponento kritikos žodį. Pastebėdami ir kritikuodami netikusius asmenis ar faktus, pasitaikančius krikščionių tarpe, jie visais laikais stengėsi ne krikščionybę nuo jų apvalyti, o atmetė ją pačią daugelis net nesusipažinę kaip reikiant su jos turiniu. Kad taip padarė Karolis Marksas, tai yra visai suprantama. O kad taip elgiasi krikščionių vaikai, buvo ir yra mažiausia nors nelogiška.

Kai šiandien esame liudininkai ir dalininkai didelio paradokso, kad nuo marksistinės srovės - komunizmo kenčiame visi : proletari ir pasiturintys, mažamoksliai ir intelektualai, krikščionys ir patys marksistai nekomunistai, kai visi kartu kovojame prieš komunizmą ir norime surasti kelią, kaip iš to paradokso išeiti, tai kito patarimo niekas nesuras, kaip ši: visi, kurie neturi pagrindo būti besalyginiais tradiciniai antikrikščionimis, tie visi Kristaus asmenį ir jo moksą turėtų nors tiek pažinti, kiek lig šiol pažista Karolio Markso asmenį ir jo moksą. Jeigu kada bus pabandyta šiuo keliu plačiau eiti, tai gana greitai su Marksu pasiliks tik tie, kurie juo remdamiesi planingai siekia proletarijato pagalba įgyvendinti dalies žydų iliuziją žydų tautos mesijaninės pasiuntinybės - kad žydų tauta esanti skirta valdyti visą žmoniją. Juo ilgiau ir daugiau Karolio Markso keliai ir ši dalies žydų tautos iliuzija ras sau sąmoningą ar nesąmoningą talkininkų, tuo ilgiau ir daugiau žmonijai teks kentėti jų eksperimentus. Tuo greičiau ir daugiau bus laimēta proletarijato ir visos žmonijos gerovei, jos ramybei ir tarpusavei mete, juo daugiau atsiras uolių Kristaus mokslo sekėjų ir juo daugiau krikščionybę apsilavys nuo visokių savanaudiškų prismetėlių.

Iš viršaus žemyn. Pirmoji nuotrauka: Lietuvij teatro studijos trupė, Adelaide, Australija, gastrolių metu Melbourne, suvaidinus "Viršininkus" (pagal Kudirką), B. Sruogos "Kazimiero Sapiegos" finalinę sceną, A. Škémos "Vieną vakarą" ir A. Čechovo "Mešką" Režisierius J. Gučius (antras iš kairės), dešinėje - A. Vingis, Melbourne Liet. Bendr. pirm. ir LD red., sveikina trupę po spektaklio. Antroji nuotrauka: Melbourne skaučių taut. šokių grupė su vad. A. Karpavičium; kairėje - Bendr. apyl. pirm. A. Vingis. Trečioji nuotrauka: Sydney tautinių šokių grupė su Krašto Valdybos pirm. J. Vaičaičiu, kun. P. Butkum ir grupės vadovu J. Ilčiuku.

From top to bottom: A Lithuanian theatre troupe from Adelaide, Australia, on tour in Melbourne, with such stage presentations as Kudirka's *Viršininkai*, Sruoga's *Kazimieras Sapiega*, Škéma's *Vieną vakarą*, and Chekov's *Mešķa*. Second from left: Director J. Gučius; right: A. Vingis, Melbourne Lithuanian Community head and "Lithuanian Days" editor, congratulates troupe after performance. / A troupe of Lithuanian Girl Scout dancers, with Director A. Karpavičius, Melbourne, Australia / Sydney Lithuanian folk dancers with J. Vaičaitis, the Rev. P. Butkus, J. Ilčiukas. N. Butkūno (pirmos dvi) ir P. Sakalauskas foto

JULIJA ŠVABAITĖ

MOTINA

Aš atidaviau tau savo džiaugsmą ir juoką,
Aš krauju nudažiau tavo vargo naktis...
Aš įkvēpiau tau ilgesį, meilės troškimą
Ir kentėjimų ugnį, kurią gēriau pati...

Mano kūnas pailso kančioj begalinėj
Ir nuo troškulio lūpos išseko, suskilo...
Ak, pagirdyk mane kvapu dobilienę,
Beržų ošimi nuraminkite sielą!...

Aš glostau saulėlydžius mėlynom rankom,
Aš glostau mėnulių sušalusiais pirštais...
Mėnuli, greičiau šitą naktį nušvieski,
Mano kūdikio balsas tamsybėse miršta!...

Lyg šaltini prislėgtą uolotų kalnyną,
Aš girdžiu tavo širdį giliai giliai plakant...
O, ištroškės šaltini, miglom apraizgytas,
Kur suras tave mano iškaudusios akys!

Kai saulė atėjus paglostys krūtinės
Žaizdas, iš nakties tu išplėštas judesi,
Mano skausmo rūkus rankele išsklaidysi,
Mano ašaroj tyras ir baltas spindėsi...

PRIE JŪROS

Vakaras nuplovė savo veidą
Kruvinoj saulėlydžio baloj
Ir drebēdamas į jūrą leidos
Skësdamas tamsybėje akloj.

Vandenys, erškēčiais subadyti,
Supkite, skandinkite mane!
Lyg žarija širdį užgesinkit
Jūros nesibaigiančiam sapne!

Poetė Julija Švabaitė-Gylienė, Melbourne, Australija.
Poet Julia Švabaitė-Gylienė, Melbourne, Australia.

VLIKo ATSIRADIMAS IR DARBO PRADŽIA

ST. LUŠYS, Boston, Mass.

(Tėsinys iš lapkričio mėn nr.)

Nesutarimai pavojuje, vokiečių
okupacija, sutartos vienybės
reikalus.

Ideologinė ir partinė diferenциacija tautoje yra normalus daikas, bet nenormalumu reikia laikyti iškylančius vaidus ir sutarimo stoką ten, kur ji reikalina. Vaidai yra kenksmingi visais atvejais, bet ypač prazūtingi didžiosiose nelaimėse. Jei, sukilių laimėje ir Laikinają Lietuvos Vyriausybę paskelbę, Aktyvistai išsiskirstė dalimis, galima tai pateisinti, bet tenka didžiai apgailėstauti taip greit išaugusį priešiškumą ir bendradarbiavimo nebuvinę. Priešiškumo būta didelio ir kovingo. Nepasitenkinta opozicija prieš Laikinają Vyriausybę.

sybę, bet griebtasi ir smurto veiksmų. Vieną naktį nacionalistai su talkininkais net pučą Kauñe padarė, pakeisdami Laikinosios Vyriausybės paskirtą Kauno miesto ir apskrities komendantą pulk. J. Bobelį kitu, savu žmogumi, kap. Kvieciensku. Laikai tada nebuko lengvi. Lietuva stovėjo vėl didžiame okupacijos pavojuje iš vokiečių pusės. Laikinoji Vyriausybė laikėsi lyg ant tuojo prasiversiančio ugniaukalnio kraiterio. Sunaikinimo pavojus ką tik atstatytos nepriklausomybės buvo neišmatuojamas. Didžios ir taiklios Laikinosios Vyriausybės pastangos sumegsti formalinių ryšių su Reicho vyriausybe ir išgaudi santykų sureguliuavimą tarp suvereninės Lietuvos ir žygiuojančios per ją vokiečių kariuomenės buvo nesekmingos. Jautėsi,

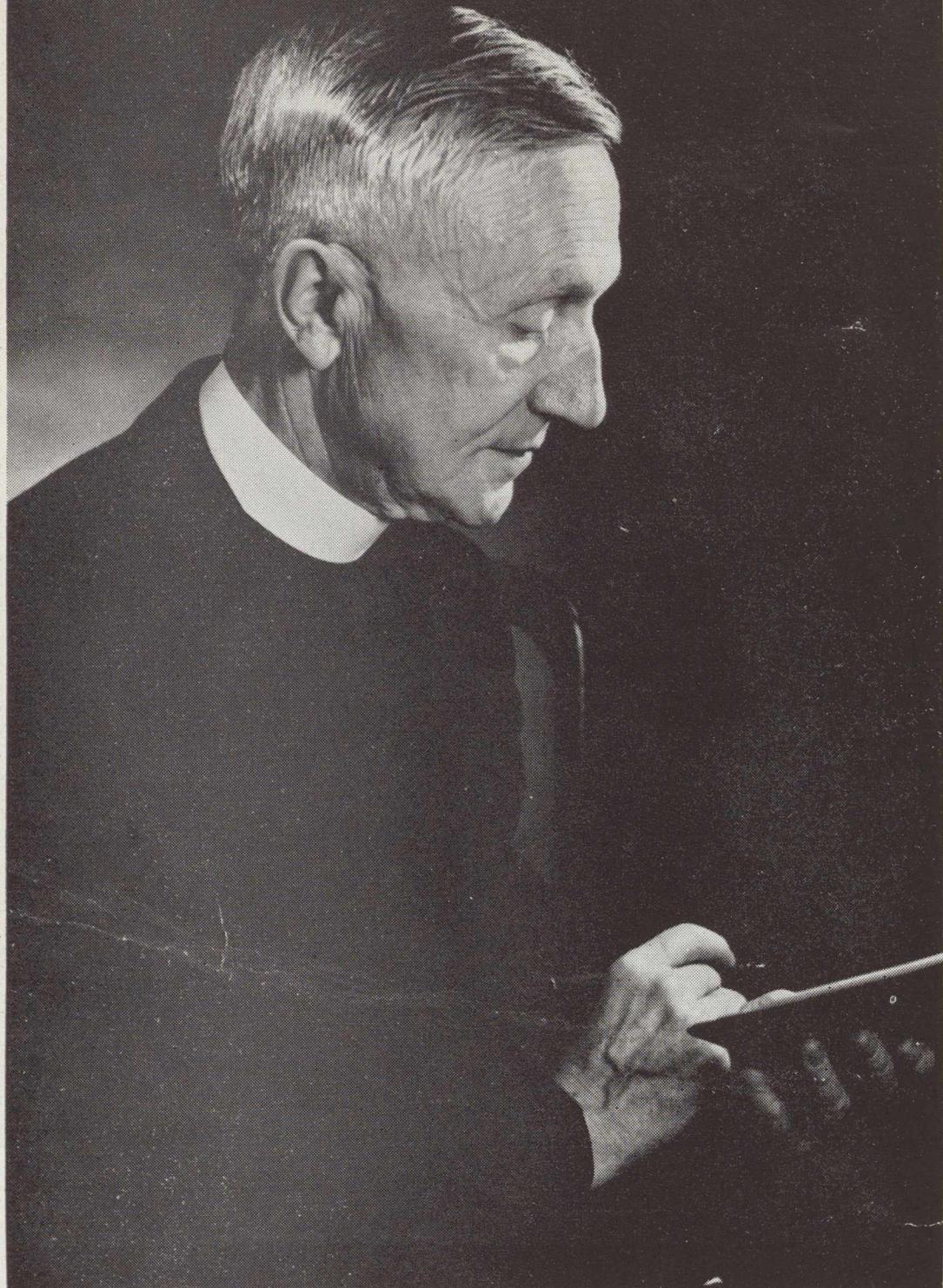
kad nacionalsocialistinė Vokietija ignoruoja ne tik Laikinają Vyriausybę, kuri nebuko jų ideologijos, bet ir Lietuvos nepriklausomybę, kuri būtų kliūtimi tam siems jų užgrobimo tikslams. Pavojus laisvės netekti buvo toks didelis, kad daugelis akių sumerkti negalėjo, o tačiau parusios vienybės atstatyti nesisekė. Tokia padėtis buvo vokiečiams naudinga, ir jie jaja naudojosi. Septynias savaites Laikinają Lietuvos Vyriausybę ignoravę, suspendavo ir jėga išsklaidė. Vieitoje jos pastatė savo Zivilverwaltung'ą ir formaliai okupavo Lietuvą. Tėvynės padangė vėl aptemo, o svetmieji, kad ir kiti, siautė krašte v̄su nacišku brutalumu. Visas organizacijas ir viesus sajūdžius uždarė, o jų veikėjus geštapo agentai neišleido iš akių. Tik pučą Kaune įvykdžiusiems nationalistams padarė išimti. Jų organizaciją legalizavo, didžiules patalpas davė ir laikraščiui leisti leidimą pridėjo. Bet tas medaus mėnuo neilgai te truko. Kai nationalistai pasisakė už nepriklausomą Lietuvą, ir jiems galas atėjo. Organizacija buvo uždaryta, patalpos atimtos, laikraštis sustabdytas. Po to ir jie atsirado pogrindye pas visus kitus.

Pogrindžio atmosfera ši kartą buvo nekokia. Ten esančios organizacijos tarp savęs kad ir ne-

kovojo, bet ir vienybės nebuvo. Kiekviena veikė atskirai pagal savo išmanymą ir pagal pajėgumą. Rezistencija nebuvo menka, ją vokiečiai jautė gerai, tačiau negalėjo ji būti tiek efektyvi, kiek suderintoj veiklo. Susiderinimas gi savaime nevyko. Nesustarta vienybė ši kartą nebeatėjo. Vieno ar kito asmens bandymas pasiekti rezistencijos grupių koko nors apjungimo nesisekė. O susiderinimo reikalus buvo labai aktualus ir labai skubus. Visi troško sutarimo ir vienybės, bet jau kitokios negu Aktyvistų Fronto metu. Todėl buvo pradėta linkti sutartos, sąmoningos vienybės kryptimi, kuri būtų realizuojama užinteresuotų grupių tarimosi keliu.

Brangus dalykas pigiai
neigijamas.

Kontaktų atstatyti vienybei buvo daug. Jėgų sederinimu sie lotasi nuo pat Aktyvistų Fronto suskilimo pradžios. Tačiau pastangos ypatinvai suintensyvėjo po 1941 metų rugpiūčio 5 dienos. Tą dieną Laikinoji Lietuvos Vyriausybė turėjo paskutinį posėdį ir tame konstatavo, kad Reicho atsiustum Zivilverwaltung'ui užgrobus Lietuvos valdžią, Laikinoji Vyriausybė laiko savo veikimą sustabdytą prieš jos pačios valią. Vyriausybės nariai, ramiai

Kan. Mykolas Vaitkus, Peace Dale, R. I., rašytojas, poetas, nuoširdus "Lietuvių Dienų" bendradarbis ir rėmėjas, šiais metais atšventęs 70 metų amžiaus sukaktį. Šiuo metu jis yra kapelionas amerikiečių sesery vienuolyne.

Canon Mykolas Vaitkus, writer, poet and a co-worker of "Lithuanian Days" magazine. He celebrates his 70th birthday this year. He is chaplain in an American convent. - Peace Dale, R. I.

V. Maželio foto

nuėjo Karo Muziejaus sodelin ir tykiai nulenkę savo galvas Nežinomam Kareiviniui, išsiskirstė. Lietuva vėl neteko nepriklausomybės, o lietuvių tauta vėl liko vadovybės. Visi žinojo, kad iš naujo okupuotai tautai vadovauoti turės pogrindis. Todėl ir ēmėsi jėgų susiderinimo ir apjungimo žygijų visu intensyvumu. Iniciatyvos rodė buvusieji Laikinosios Vyriausybės nariai ir atskirų partijų, srovų bei kovos sajūdžių žmonės. Tartasi labai įvairiai ir visaip kryžiuotasi. Kartais susitikdavo gerai pažįstami visuomenės ar politikos veikėjai, kaip privatūs asmenys, o kartais kaip tos ar kitos grupės igaliotiniai. Viešnur sueidavo vienybės ieškoti ideologiniai panašesni, o kitur ir be panašumo. Ieškota susitarimui bazės ir susivienijimui principų, bet iš karto neužtikta. Siekta tokio susiderinimo, kad visi jaustuosi įvertinti ir bendrai kovai įjungti. Bet gana ilgai nesustarta, ką įjungti ir kaip. Niekas nesipriešino minčiai, kad į vyriausią rezistencijos organą turi ieiti visi gyvi ir veikių kovos sajūdžiai, partijos bei srovės. Ta-

čiau ką laikyti gyvu ir veikiančiu, nelengva buvo sutarti. Vieni teigė, kad senųjų partijų nebesą, - tautininkų vyriausybė jas uždarė, ir po to jos išnyko. Kiti abejingo naujaisiai sajūdžiai, kurie greitai gimsta, bet greitai ir išnyksta, - kaip Aktyvistų Frontas. Kas gali tikrai žinoti, koks jų užnugaris ir koks jų svoris? Dar kiti katalikus laikė ne tik ideologiniai, bet ir politiniai vienu vienetu. Todėl projektuodami bendrą pasipriešinimo centrą, visiems numatydavo po vieną atstovą; ir katalikams visiems bendrai, dažniausiai, taip pat vieną. Katalikai, žinoma, su tuo nesutiko ir motyvuose nurodė laisvoje Lietuvoje buvusių padėti, kur jie niekados nėra tilpę vienoje partijoje, kaip netilpo vienoje ir liberalai bei taip vadinančių kairieji. Ideologiniu atžvilgiu gali būti viena srovė, bet politiniu ir socialiniu pagrindu susyla ji į dvi, tris ir net daugiau organizacijų. Nepriklausomoje demokratinėje Lietuvoje katalikai turėjo tris politines organizacijas: Krikščionių Demokratų Partiją, Ūkininkų Sąjungą ir Darbo Federaciją. Visos trys buvo didelės ir įtakingos, visuose seimuose turėjo po kelioliką atstovų. Liberalai turėjo taip pat tris: Valstiečių Liaudininkų Partiją, Tautininkų Sąjungą ir Ūkininkų Partiją. Tiesa, demokratinėje Lietuvoje iš tų trijų tik Valstiečiai Liaudininkai buvo stambi parti-

ja, o kitos dvi buvo labai nežymios. Paskutiniame demokratiniame seime Tautininkų Sąjunga turėjo tris atstovus, o Ūkininkų Partija tik du. Okupacijos metais, kaip jau anksčiau pažymėta, susiformavo naujų sajūdžių. Nors jie buvo visų pirmą kovos organizacijos, bet vienos buvo artimesnės katalikams, o kitos liberalams. Siekiant vieno bendro rezistencijos centro, visa tai reikėjo turėti galvoje ir kiekvieną pozityvią jėgą įkalkulioti. Ši ta kalkuliacija, betgi, ilgai nesisekė. Ties klausimu, ką ir kaip įkalkulioti ir į bendrą darbą įjungti, daugelis pastangų atsimušė į kietą sieną. Kad į vyriausią organą ieis, įvairias partijas ar sajūdžius atstovaudami, keli liberalai, tai buvo suprantama ir niekas jokių abejonių nekėlė. Bet kad įvairias ir visai savarankias partijas arba sajūdžius atstovaudami ateis taip pat ir keli katalikų ideologijos žmonės, su tuo ilgai nenorėta sutiki. Vis iš naujo buvo įrodinėjama, kad ta ar kita organizacija jau nebegyva arba ji nieko nesiskiria nuo kitų. Tautininkai ir nacionalistai jokiu būdu nesutiko būti atstovaujami vieno žmogaus, bet jie mielai siūlė, kad Lietuvių Fronto žmogus atstovautų taip pat ir krikščionis demokartus. Liaudininkai ir Ūkininkų Partija laikė save neapjungiamomis vieno žmogaus atstovavimu, bet įrodinėjo, kad Ūkininkų Sąjungą ir Darbo Fe-

Naujosios Anglijos liet .tautinių šokių šokėjos pasirodo lietuvių piknicke.
New England folk dancers perform for Lithuanians at a picnic.

P. Blumo foto

deraciją gali pilnai atstovauti tas pats atstovas. Tas liberalų ir kairiųjų mąsto nevienodumas sau ir kitiems ir buvo pačia didžiausia kliūtimi susikalbėti.

Du vyriausiai rezistencijos organai

Taip dalykams susidējus, rezistencijoje veikiančios partijos bei sajūdžiai pradėjo telktis į dvi grupes. Liberalinių ir kairiųjų pažiūrų į vieną ir katalikų pasaulėžiūros bei neutraliųjų į kitą. Pradžioje buvo sueinama tik tuo ar kitu klausimu pastangas suderinti, bet vėliau susiprasta ir susitarta platesniu ir pastovesniu pagrindu. Taip 1942 metų pirmoje pusėje išėjo pogrindžio veikimo viešumon Vyriausias Lietuviai Komitetas ir Lietuvos Taryba. Vyriausias Lietuviai Komitetas buvo sudarytas grynaudami pagrindu. Jame po vieną atstovą turėjo Valstiečių Liaudinių Partiją, Tautininkų Sąjunga, Socialdemokratų Partija, Nacionalistų Partija ir kiek vėliau atėjusi Laisvės Kovotojų Sąjunga. Taigi, penki atstovai iš viso. To penkių kolektyvo pirmininku buvo šeštas asmuo, kuris laikė save nesurištu su jokia politine grupe, bet faktiškai buvo žinomas kaip žymus Ūkininkų Partijos veikėjas. Tuo būdu galima skaityti, kad Vyriausiam Lietuviai Komite, nors ir neoficialiai, buvo atstovaujama ir šeštoji liberalų grupės organizacija, būtent, Ūkininkų Partija. Lietuvos Taryba susidarė ne tiek partiniu, kiek asmeniniu pagrindu. Ją sudarant remtasi asmens autoritetu, jo kompetencija ir jau įgytu patyrimu rezistenciniame darbe. Nežiūrint tačiau to asmeninio bruožo, Lietuvos Taryba nebuvo vien tik privačių asmenų kolektyvas. Ji turėjo gana platų užnuagarių ir rėmėsi plačiu sluoksniu parama. Iš organizuotos visuomenės ją palaikė Lietuviai Frontas, Krikščionių Demokratų Partija, Ūkininkų Sąjunga, Darbo Federacija ir Vienybės Sajūdis. Be to, labai žymus skaičius kariškių ir kitų intelektualų, kurie nebuvę susirišę su jokia politine organizacija arba naujaisiais kovos sajūdžiais. Tas suteikė jai paskiekimo, drąsos ir ryžto sunkioje kovoje su nacionalsocialistiniu okupantu.

Abu vadovaujantieji organai, Vyriausias Lietuviai Komitetas ir Lietuvos Taryba, rezistencijoje reiškėsi drąsiai, planingai ir plačiai. Trečiojo Reicho rudmarškinį pastangos pavergti Lietuvą amžiams, sutiko kiečiausią pasipriešinimą, kurio joks vokietis nesitikėjo iš mažos lietuvių taučios. Darbas buvo dirbamas dvem kryptim: griaumamaja ir

Vysk. V. Padolskis šventina kryžių, pastatytą New Britain, Conn., lietuviai prie savo bažnyčios, žuvusiems už Lietuvos ir Amerikos laisvę
Bishop V. Padolskis blesses a cross erected by New Britain, Conn. Lithuanians in honor of those who died for Lithuanian and
American liberty.
D. Čibo foto

statomaja. Griauti reikėjo okupanto atneštą nelaisvę, o statyti - būsimają nepriklausomą Lietuvą. Pirmos krypties uždavinams atliki visų pirma pasistengta išdirbtį sistemą patikimam ryšiui su tauta palaikyti ir žinių rinkimo bei perteikimo aparatą sudaryti. Antros krypties darbui dirbtį organizuotos įvairios specialistų komisijos planams ir projektams ruošti, kad okupacijos jungą nusikračius Lietuvos valstybę greičiau atsistatyti ir tobulliai susitvarkyti. Atsirado visa eilė slaptų laikraštelių, vienos ar kitos organizacijos leidžiamų, kurie tikslingiausiai informavo taučią apie vokiečių užmačias ir dažnų nurodymų, kaip laikytis ir kaip reaguoti. Tie laikrašteliai

turėjo sau žinomus kelius, kuriuos pasiekdavo ir pačius tolimesnius krašto kampelius. Taip tauta buvo orientuota ir aiškiai žinojo vokiečių siekius ir savo kaip lietuvių pareigas. Gestapo visa tai matė, nėrėsi iš kailio ir niršo, kaip alkana hiena, bet nieko nepajęgė padaryti. Lietuviai savo žemėjo daugiau matė ir daugiau žinojo, negu okupantų sekliai.

Tačiau ir mūsų trobelėje dūmų netrūko. Be tų gerų savybių, apie kurias čia kalbėta, anuometinė rezistencija turėjo ir ydū. Pati didžiausioji yra - suskaldymas. Susidarius Vyriausiam Lietuviai Komitetui ir Lietuvos Tarybai, atskiro rezistentų organizacijos buvo apjungtos, bet, deja, į du

vienetų. Tuodu vienetai veikė savarankiškai ir nei glaudesnio sąlyčio nei susiderinimo darbe neturėjo. Nors kovota su vienu ir tuo pačiu priešu, bet neišvengta ir tarpusavinės trinties. Tai čia, tai kitur, iškildavo ginčai ir prasiverždavo priekaištavimai. Per didelis liuksusas tokiais laikais. Tas labai džiugino gestapo istaigas ir jų skalikus. Jiems labai patiko lietuvių nesutarimai ir jie geidė jų dar daugiau. Matė ir lietuviai savo trūkumus. Todėl vis kartojosi pastangos bendrai kalbai surasti ir abiems vyriausiemis pasipriešinimo organizacijoms į vieną sujungti. Iniciatyva ėjo tai iš vieno, tai iš antro centro, bet vis nesisekė surasti to (Perkelta į 16 psl.)

Mišrus choras, sudarytas iš Milwaukee, Racine, Kenosha ir Waukegan dainininkų, dalyvavęs Wisconsin lietuvių dainų šventėje rugpiūčio 31 d. Kenoshoje, Wisc. Iš kairės dešinėn sėdi Racine lietuvių choro vadovas J. Grimskis; Kenosha šv. Petro lietuvių parapijos klebonas ir dainų šventės programos vedėjas kun. A. Miciūnas, MIC; Kenosha parapijos choro vadovas ir dainų šventės iniciatorius P. Bujanauskas ir Milwaukee lietuvių choro vadovas P. Turuta.

A mixed choir comprised of singers from Milwaukee, Racine, Kenosha, and Waukegan, which gave a program at a Wisconsin Lithuanian song festival (Aug. 31).

Waterbury, Conn., lituanistikos mokyklos viena klasė; ka'ba į jaunuosius tėvy komiteto pirm. Valaitis.
Parents' Committee Chairman Valaitis addresses a class of the school of Lithuanistics, Waterbury, Conn.

J. Gaidžio foto

MES TURTINGI...

(Atkelta iš 4 psl.)
tuviškas knygas bei laikraščius. Kas tik gali, dalyvaukim lietuviškose organizacijose. Lan-

kykim lietuvišką teatrą, koncertą, nežiūrint kokia politinė grupė (tik ne komunistų) ji ruošia.

Štai išėjo I tomas Lietuviškos Enciklopedijos. Tai didelis mūsų tautinės ir kultūrinės reikšmės reikalas. Sekmingas jos išleidimas priklausys nuo mūsų pačių, kaip mes ją palaiksim. Bet tai bus ir mūsų gyvenamosios kartos egzaminas. Pasistenkim ji garbingai išlaikyti.

Palaikykim mūsų tikrą kultūros žiburi – Vasario 16-sios gimnaziją Vokietijoje. Padėkim mūsų likusiems broliams Europoj, ne užmirškim klaipédiečių... Žinau, kad ne visiems lengva su pinigu. Bet mes visi turtingi, juk mes – laisvi!

Lietuvis laikrodininkas

Alfredas Manovas

atidare

LAIKRODŽIŲ TAISYMO DIRBTUVĘ.

Pataiso ir išvalo kišeninius, rankinius, automobilių, radijo ir kitokius laikrodžius žymiai pigiau, negu kiti laikrodininkai.

Adresas:

8451 S. CRENSHAW BLVD.
Los Angeles, Calif.
Tel. TW. 8024

LIETUVIU FRONTO . . .

(Atkelta iš 6 psl.)

gal jų konkrečius darbus Lietuvai; ir sveikinti tenka ne "ką", bet "už ką". Už tokius konkrečius Lietuvai atliktus darbus Europos LF bičiulių konferencija ir sveikino eile asmenų bei įstaigų.

— Ar norėtų ir jei taip ,tai kokiomis sąlygomis LF sutiktu grįžti į VLIKą?

— Lietvių Frontas stovėjo ir tebestovi už vieną bendrą laisvinimo vadovybę. LF daug ir jėgų skyrė, kad tokia vadovybė Lietuvoje būtų sudaryta. Kai ji susidarė VLIKo vardu, LF pagrindines savo jėgas skyrė per jį bendram darbui. Kai po eilės metų tas darbas virto nebeįmanomas ir kai pastangos VLIKo viduje padėtį atitiesti liko be vaisių, LF pasitraukė, norėdamas tuo faktu atkreipti VLIKą sudarančių grupių ir visuomenės dėmesį, kad jos paveiktu VLIKą atsinaujinti iš vidaus. Dėl tų sąlygų — pasitraukimo paaiškinime visuomenei buvo pasakyta: "kad laisvinimo organas būtų atitiestas, jam reikia: a) asmeninės reformos - kad partijos ir kovos organizacijos į VLIKą siūstų visuomeniniam darbui prityrusius ir pajėgius žmones; b) politinės reformos - kad būtų atstatytas aiškus ir neabejotinas rezistencinis VLIKo charakteris ir kad jo visa veikla eitų laisvinimo kovos, o ne atskirų grupių ar blokų interesų linkme; c) moralinės reformos - kad būtų išveistas visokios diskriminacijos, šmeižtai ir kad būtų atstatytas VLIKo narių tarpusavio pasitikėjimas ir solidarumas; d) ekonominės reformos - kad VLIKas konkretūs ir regimais darbais pateisintų jam visuomenės sudamas lėšas" (Darbininkas, 1952.10.7).

Tai sąlygos, LF supratimu, VLIKui atsigauti ir sykiu sąlygos, kuriom LF būtų galėjęs šiokiom ar tokiom formom bendradarbiauti. Tačiau Europos bičiulių konferencija konstatavo, kad praėjusių metų eigoje VLIKas dar labiau nuėjo sunykimo keliu ir praktiškai nustojo buvęs vadovaujamuoju laisvinimo organu.

— Kuria linkme vystosi LF ir KDP santykiai? Ar LF bendradarbiauja su Lietvių Rezistencine Santarve?

— Iš principio norim bendradarbiauti su visom grupėm ir juo labiau su rezistencinės kovos organizacijom. Tremtyje tokiam bendradarbiavimui neturėtų būti principinių kliūčių, kaip jų nebuvo Lietuvos praeityje tarp politinių grupių ir, sakysim, Šaulių Sajungos. Neturėtų, bet nepaslapčias, kad yra, ir jos aistrina tarpusavio santykius. Jei bendradarbiavimo ir santykiavimo reikale visada yra dvi pusės, tai aš tegaliu kalbėti apie vieną ir jų - LF. LF norėtų išsilaidyti toje plotmėje, kurioje, jei neįmanoma su kitu pozityviai bendradarbiauti, tai bent pripažištama ir pagerbiama laisvė kitam gyvuoti ir veikti lygiai kaip ir sau pačiam.

Jei konkretiai teiraujatės apie L. Rezistencinę Santarvę, tai su ja tiesioginio bendradarbiavimo neturime.

— Netolimoje praeityje Jūsų vardu buvo mesta visa eile kaltinimų. Kaip vertinate kal-

Linden, N. J., ALRK Motery S-gos 53 kuopa, švenčianti 35 metų gyvavimo sukaktį gruodžio 5 d. Pirmoje eileje sedi kuopos valdyba (iš kairės dešinėnė): sekr. K. Klimienė, kasin. J. Bundonienė, vicepirm. B. Ašmantienė, pirm. K. Šukienė, garbės narė M. Čižauskienė, fin. sekr. S. Strazdienė ir kuopos pirmoji organizatorė A. Liudvinaitienė.

The 53rd Chapter of the ALRK Women's Alliance, which will observe the 35th anniversary of its founding on December 5, Linden, N. J.

tinimus ir kaltintojus?

— Nedera man būti čia vertintoju. Tegul juos vertina jų pačių sąžinė. Man tai yra praeities dalykas, o prasmingiau yra žiūrėti į ateity.

— Ar ateinančius 50 savo gyvenimo metų

planuojate daugiau rišti su politine ar moksline veikla?

— Argi mes galim dirbti, ką norim. O manot, kad galėsim tai pasirinkti ir Lietuvoje? Gyvenimas paskirs roles, o mums belieka jas vaidinti kiek galima sąžiningiau.

Vysk. V. Brizgys tarp Ottawos (Kanada) lietuvių. Vyskupo palydovai, lankant jam Kanados lietuvių kolonijas: kun. Parulis (dešinėje) ir kun. Kulbis (kairėje). Dešiniame kampe apačioje Ottawos liet. Bendr. pirm. dipl. inž. A. Paškevičius, LD bendradarbis ir platintojas.

Bishop V. Brizgys visits with Ottawa, Can., Lithuanians.

Natalija Paramskienė, Washington, D. C., LD bendardarbio B. Paramsko žmona. Lietuvos paskutiniu metu buvusi V gimn. mokytoja Kaune; šiuo metu lektoriauja Washingtono Immaculata kolegijoje.

Natalija Paramskienė, formerly a high school teacher in Lithuania, is now lecturing at the Washington Immaculata College, Washington, D. C.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Kun. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, paaukojo LDnoms 25 dol.

— Kun. A. Tamolunas, Miami, Fla., paaukojo LDnoms 10 dol.

— Kun. J. Kučingis, Los Angeles, Calif., šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, atnaujino LD garbės prenumeratą.

— Br. Budriūnas, Los Angeles, Calif., šv. Kazimiero parapijos vargonininkas, muzikas - kompozitorius, šiai metais mini savo 25 metų muzikinio darbo sukaktį.

— Prof. V. Motiekaitis, Los Angeles, Calif., smuikininkas, pasirodė pirmą kartą vienos lietuviams Kristaus Karaliaus šven-

tės minėjime, atlikdamas smuiku keletą kūrinių. Pianinu palydėjo jo sūnus A. Motiekaitis, violončelistas.

— J. Gliauda, Los Angeles, Calif., rašytojas, LD bendardarbis, atsikėlė iš Detroit, Mich., ir čia įsikūrė.

— K. Vidikauskas, Philadelphia, Pa., LD platintojas, garsina lietuvių vardą kitačių spaudoje - Amerikos lenky, rusų ir ukrainiečių laikraščiuose.

— A. Žiemys, Los Angeles, Calif., atsikėlė iš Rochester, N. Y., ir čia įsikūrė. Jau iš seniau čia gyvavo jo duktė ir sūnus.

— Anthony Narkin, San Pedro, Calif., dirba vietas medicinos laboratorijoje.

— J. Macénas, Los Angeles, Calif., be turimų kitų namų, nusipirko vieno buto namą ir į jį persikėlė gyventi.

— V. Kutkevičius, Sau't Ste. Marie, Ont., Kanada, persikėlė gyventi į Toronto, Ont.

— A. Kunickas, Los Angeles, Calif., atsikėlė iš Chicagos, Ill., kur dažavavo Lietuvos Vyčių chore.

— E. Kutkevičius, Sau't Ste. Marie, Ont., Kanada, sekmingai išlaikė "scaler'iu" egzaminus ir įgijęs Kanados pilietybę, ieško darbo savo specialybėje.

— Ponia S. Cherry-Mulks, Linden, N. J., sveiksta po sekmingos skilvio operacijos.

— J. Augaitytė, Philadelphia, Pa. operos solistė, atnaujindama prenumeratą, užsakė LD panelei M. Kegolis, Shenandoah, Pa.

— A. Liudžiuvienė, Los Angeles, Calif., atsikėlė iš Worcester, Mass., ir čia įsikūrė. Abu sūnūs lanko vidurinę mokyklą.

— Gyd. K. Valteris, Birmingham, Anglia, išlaikė egzaminus ir įsigijo teisę versitės gydytojo praktika brity imperijoje ir jos dominijose.

— Laima ir Albinas Ruigai, Los Angeles, Calif., susilaukė pirmos dukros ir ją parakštijo Almos Jovitos vardu. Ponia A. Rugienė yra rašytojo Vienuolio - Žukausko duktė.

— Br. Dūda, Los Angeles, Calif., pradėjo vesti Los Angeles lietuvių radijo pusvalandį. Radijo programos direktorium yra B. Gediminė.

— A. Juknevičius ir B. Kalvaitis, teisinkai, ir V. Stelmokas, Boston, Mass., turi namų pirkimo - pardavimo biurą.

— A. J. Jokubaitis, Boston, Mass., rašytojas - poetas, LD bendardarbis bei platinotojas, spalio 18 d. atšventė 60 metų sukaktį. Anot jo, esą sveika papasninkauti ir pasimaudyti šaltuose jūry vandenye. Jo žmona Bronė yra valgių paruošimo žinovė.

— Dr. A. L. Kapochy, Boston, Mass., nesenai vedė.

— M. Venis, Boston, Mass., atostogas praeido pas savo gimines Lewiston, Me.

— Dr. J. Pašakarnis ir jo giminaite dr. A. E. Rodd, Boston, Mass., turi didelių pacientų skaičių ir vos spėja juos aptarnauti.

— V. Yankus, Hyde Park, Mass., atvyksta džiai į Bostono "L" gatvės baseiną pasimaudyti, nors kartais vanduo ir šaltokas. Senatvėje tas priduodė jam jėgų.

— J. J. Grigalus, Boston, Mass., advokatas, lietuvių veikėjas, važinėja su nauju "Oldsmobile" ir ant jo esančia Mass. steito emblema kaip to steito valdžios pareigūnas

— P. Lembertas, Boston, Mass., poetas, unsipirko dviejų butų namą Dorchester, Mass., ir dabar jį gražina iš vidaus ir lauko.

— I. Miliūnas, Boston, Mass., nupirko iš V. Jakšto valgomų prekių kratuvę.

— Dr. Ch. Seymour, Boston, Mass., atostogas praleido Pennsylvania ir New York steituose; grįžęs vėl priiminėja pacientus.

— Dr. Genė Staphulionienė, Boston, Mass. nauja ateivė, jau kelinti metai sekmingai verčiasi gydytojos praktika, nepamiršdama ir lietuviškų reikalų.

— E. Veckis, Los Angeles, Calif., nesenai persikėlės iš Chicagos, Ill., ruošiasi magistro laipsniui Pietų Kalifornijos unive (USC), Los Angeles.

— P. Bogin, N. Hollywood, Calif., įsigijo namus.

Irena Vilnonytė, Sydney, Australia, 13 metų lietuviatė pianistė, laimėjusi pirmą vietą iš 86 dalyvių. Birželio liūdnijų įvykių minėjime ji atstovavo lietuvius šalia latvių, lenky, vengry ir kitų, skambindama M. K. Čiurlionio veikalus.

Irena Vilnonytė, 13, Lithuanian pianist, winner of first place in a competition with 86 other pianists. - Sydney, Australia.

DIRVA

Tautinės minties savaitraštis

Leidžiamas spaudos ir radio draugijos

Viltis

Redaguoja Balys Gaidžiūnas

DIRVA turi visuose pasaule kraštose savo atstovus ir nuolatinus bendarbarbus. Tat DIRVA apie įvykius visad teisingai ir greit painformuoja.

Jei nesate DIRVOS skaitė, bet norite susipažinti, atsiųskite savo adresą ir kelius Dirvos numerius gausite nemokamai.

DIRVA metams kaštuoja: USA - \$5.00. Kanadoje - \$5.50, visur kitur - \$6.50.

ADRESAS:

1272 East 71st Street
Cleveland 3, Ohio

Visi prenumeruokite DIRVĄ!

NAUJOS KNYGOS

Juozas Švaistas, ELDORADO, apysakaitės. Išleido "Bendrija", Hegelstrasse 6, Hanover, Germany. 152 psl. Kaina 1.80 dol.

A. Vilainis, AMŽINI ŠEŠĒIAI, literatūriniai reportažai. Išleido "Nemunas", 3153 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. 176 ps.

Lengvas Būdas įsmokt Angliškai. Paruošė S. M. Išleido "Keleivis" So. Boston, Mass. 80 psl. Kaina 75 c.

LAISKAI LIETUVIAMS

Yra vienintelis žurnalas, kuris visiems suprantamu būdu tautiškoje dvasioje nagrinėja svarbiausias religines ir moralines problemas.

Daug dėmesio kreipia į šeimos ir jaunimo klausimus. Rašo apie krikščioniškajį meną, duodamas gražių klasiškų iliustracijų. Supažindina skaitytojus ir su kitių tikybių pagrindais, kiekviename numeryje rašydamas apie kokią nors labiau paplitusią sektą.

Metinė prenumerata - \$2.00

ADRESAS:

"Laiškai Lietuviams"
5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill.

VLIKO ATSIRADIMAS...

(Atkelta iš 13 psl.)
laimingo rakto, su kuriuo būtų ištengta pilno sutarimo pasiekti, arba, kaip kad kai kurie tada išsitardavo, tą neatmezgamą mazgą atmegsti. Tokia padėtis užsities įlgokai. Ątėjo 1943 metai ir jų birželio mėnuo. To birželio vidury įvyko lemtingas lūžis į gerąjį pusę.
(Tėsinys kitame numeryje)

Redakcijos patikslinimas. Lapkričio mėn. LD numery, 12 psl. po St. Lušio šeimos paveikslu parašas turi buti pakeistas ta prasme, kad jo būtė Kaune vyko pirmieji įgaliotū asmenų posėdžiai VLIKui sudaryti, o ne pirmieji VLIKo posėdžiai.

Lietuvių skaičius didėja Kanados Albertos provincijoje. Grupė "Lietuvių Dienų" skaičiuojanti St. Paul mieste Albertoje prie Petro Vaitkūno foto studijos. Iš kairės dešinėn: P. Vaitkūnas, F. Kantautienė, kun. B. Jurkšas, Vaitkūnienė ir A. Kantautas.

The Lithuanian population is growing in Canada's Alberta Province. A group of "Lithuanian Days" readers are shown here in front of a photography studio owned by Petras Vaitkūnas, St. Paul, Alberta.

Petras Januška, Windsor, Ont., Kanada, nuo 1950 metų vadovaujantis Kanados Liet. Bendr. Windsor apylinkė; be to, jis yra Tautos Fondo įgaliotinis, Vasario 16-sios gim. rėmėjų būrelės vadovas, vienos Tarpt.

Antikomunistinio Komiteto narys Petras Januška, since 1950 a leader of the Lithuanian Canadian Community in the vicinity of Windsor, authorized agent of the National Fund, one of the backers of the Feb. 16 high school, and a member of the International Anti-Communist Committee. - Windsor, Ont. Canada.

Lithuanian matrons demonstrate old-world weaving techniques at International Institute, Detroit, Mich. Left to right: Mrs. J. Raila, Mrs. V. Labickis, and Mrs. C. Stokus. Detroit, Mich., lietuviškės demonstruoja vienos Tarptautiniame Institute, kaip drobiniai audiniai buvo gaminami senovės laikais Lietuvoje. Iš kairės dešinėn: verpėja J. Railienė, linų plūkėja V. Labickienė ir rodanti audinį C. Stokienė.

Protestantism's Claims

By MILTON C. STARK, Los Angeles, Calif.

In a pamphlet bearing the title *Infallible Fallacies*, compiled by certain anonymous scribblers in the English Protestant camp, one of the many irresponsible claims advanced against Catholicism is the following:

"(The) great bureaucratic system of the Roman Catholic Church, centralized in Rome and tightly controlled by the Pope, is totalitarian. The transition from one kind of totalitarianism to another is an easy one, and it is well known that the countries of Western Europe in which Communism is strongest today are the predominantly Roman Catholic countries."

The implications contained in this incredible nonsense are as follows: 1) Roman Catholicism is a political state under the dictatorship of the Pope, whose aim is to amalgamate, by a queer kind of evolutionary process, his empire with that of Communism's; 2) Theistic Roman Catholicism is doctrinally one with Atheistic Communism; 3) Western Europe is an autocratic dyarchy wherein Roman Catholicism and Soviet Communism are sovereign, with Roman Catholicism a transitional phase in an eventually single Communist state.

Let us now examine the fortress of Protestantism, whose wondrous faith has given it immunity from the incursions of Com-

munism. England, its hallowed headquarters, resists Communism by plaintive cries in the sanctum of Parliament - comfortably separated from the enemy by a watery channel and a string of Catholic martyr nations. Protestant England defies Communism with forces afield in Korea — a mighty Tom Thumb legion — while trafficking with the belligerent in China. Whereas in clerical circles, the Dean of Canterbury sings madrigals on the equity and fraternalism of the Soviet Union. Elsewhere the leftist "liberals" court better relations with Communism, sentimentally opposed to its methods, but not at all indifferent to its ideals. In combination with another powerful Protestant ally, England abandons the bulk of Western Europe and its people to a Communist program of territorial expansion — and bewails the fact ex post facto, attributing this bit of negligence to the presence of a vaguely dictatorial religion and its alleged kinship to Communism.

Where, Protestantism, were your redoubtable forces when Stalin marched into Finland, occupied and annexed the Protestant nations of Latvia and Estonia, East Prussia, and a large portion of Germany?

It would be better for Protestantism's shaky theological foundations and bigoted sectarian views to preserve silence, rather than engage in idle invective and insidious braggadocio claims historically false and intellectually insupportable.

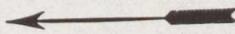

CHRISTMAS IN FREE LITHUANIA

By JOSEPHINE DAUŽVARDIS,
Chicago, Ill.

Lithuanian Christmas Customs

Christmas Eve is one of the most important family holidays to Lithuanians. It is a day of peace, good will, preparation, and intimate family holiday. By tradition, the entire day before Christmas is spent in preparation for the evening: the home is cleaned thoroughly, the kitchen is filled with tantalizing smell of the evening meal in preparation, and

Josephine Daužvardis, wife of Lithuanian Consul Dr. P. Daužvardis, whose many activities have popularized the Lithuanian name. (Read her article on Lithuanian Christmas customs.) - Chicago, Ill.

Josephine Daužvardis, Chicago, Ill., Lietuvos konsulo dr. P. Daužvardžio žmona, lietuvių veikėja ir Lietuvos vardo garsintoja kitataučių tarpe. Žiūr. jos str. šiame numeryje apie kalėdinius papročius Lietuvoje.

members of the family, fasting all day, scrub in the *pirtis* and change into holiday garb.

The *Kūčios* or Christmas Eve dinner is the highlight of the day. The table, spread with sweet, fresh hay (as a reminder of Christ's manger), is covered with a snow-white cloth. A crucifix and a plate of holy wafers (*plotkelės*) are placed in the center of the table. *Kūčios* is commenced after the evening star has appeared in the sky. The head of the family begins the meal with a prayer of thanksgiving for all the blessings of the year past and with a wish that the family remain intact during the ensuing year. He then breaks and shares the *plotkelės* with each member of the family, and they, in turn, with each other. The *Kūčios* menu consists of twelve courses (in memory of the twelve Apostles): soup, fish, vegetables, *šlizikai* (small hard biscuits served with poppy seed and honey sauce), *kisielius* (oatmeal pudding), etc. The meal is leisurely, with conversation centering on the significance of Christmas. Dissensions and arguments are avoided, for the atmosphere surrounding the

The newly decorated presbytery of St. Casimir's Lithuanian church in Sioux City, Iowa. Work was done by Artist A. Valeška. Pastor is the Rev. S. Morkūnas. Sioux City, Iowa, šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios vidus, nauji išdekoruotas dail. A. Valeškos; parapijai vadovauja kun. kleb. S. Morkūnas, kurio pastangomis parapinis ir kolonijos gyvenimas atlietuvinamas.

M. Pakelčio foto

coming of the Christ must be one of absolute peace and good will.

Because of the mystic aspect of the evening, traditions, superstitions, legends, etc. are revived. It is considered the proper time for foretelling the future. Straws are drawn from under the cloth on the table: the length of the straw determines the length of life, or, for the young folk, the length of their single life. Girls carry kindling wood into the house: an even number of sticks indicates marriage during the coming year. Molten lead, wax or fat, poured into cold water, foretells the future by the shapes thus formed. The children run frequently to the well to taste the water, to ascertain if it has changed to wine, or run to the stable to eavesdrop on the animals: at one mystic moment on Christmas Eve, the water is supposed to change to wine, and the animals have the power to converse in the language of man. These and many other superstitions and traditions are observed in Lithuanian families.

In some sections of Lithuania, the *Kučios* table is not cleared, for it is believed that the Christ Child and Mary might pay the home a visit during the night, or that the souls of deceased members of the family might return to the family circle.

The hay from under the table-cloth, together with choice bits of food is always brought out to the animals in gratitude for their work and loyalty, and in remembrance of the fact that they guarded and kept warm the Babe of Bethlehem.

The family make all efforts to attend the *Piemėlių Mišios* (Shepherd's Mass) at midnight or at dawn.

The Lithuanian Christmas Tree

Most unusual! No tinsel, no glitter, no blinking multi-colored lights, none of the

baubles which we expect to find on Christmas trees. The unorthodox tree is decorated with ornaments made of straw, egg-shells, feathers, paper, nut-shells!

This is the Lithuanian Christmas Tree, on display this Christmas season, as it has been for the past seven seasons, at the Museum of Science and Industry in Chicago. It is acknowledged to be one of the most outstanding trees of the many nationalities' trees which comprise the "Christmas Around the World" pageant at the Museum. It has been viewed by nearly a million people; it has been sketched, photographed, and copied for use in homes, schools, institutions, and elsewhere; it has received unexpectedly widespread publicity throughout the United States. Most important, it has served to revive a "lost" Lithuanian folk art here in the United States.

Gazing at the tree afar, a delicate, fairy-like fretwork seems to be sketched on the dark-green boughs of the 20 foot evergreen. Closer, the observer is startled to note that that effect is given by ornaments of straw *šiaudinukai*, ornaments made by stringing stalks of straw on twine into myriad fantastic geometric shapes. One sees triangular and rectangular bells with colored bead clappers; chains, festoons, simple triangles and elaborate bird cages.

Color and gentle movement are contributed by birds made of whole egg-shells, some white, some dyed in various hues, all with beaks, wings and tails of colored paper.

A constant twirling movement draws the eye to still smaller birds directly beneath the tips of some branches. These are made of walnut-shells with wings of feathers, birch-bark or metallic paper; the slightest draft keeps them in motion.

Here and there one discerns *saulutės*, flower-like paper creations embellished with shiny beads or mirror fragments.

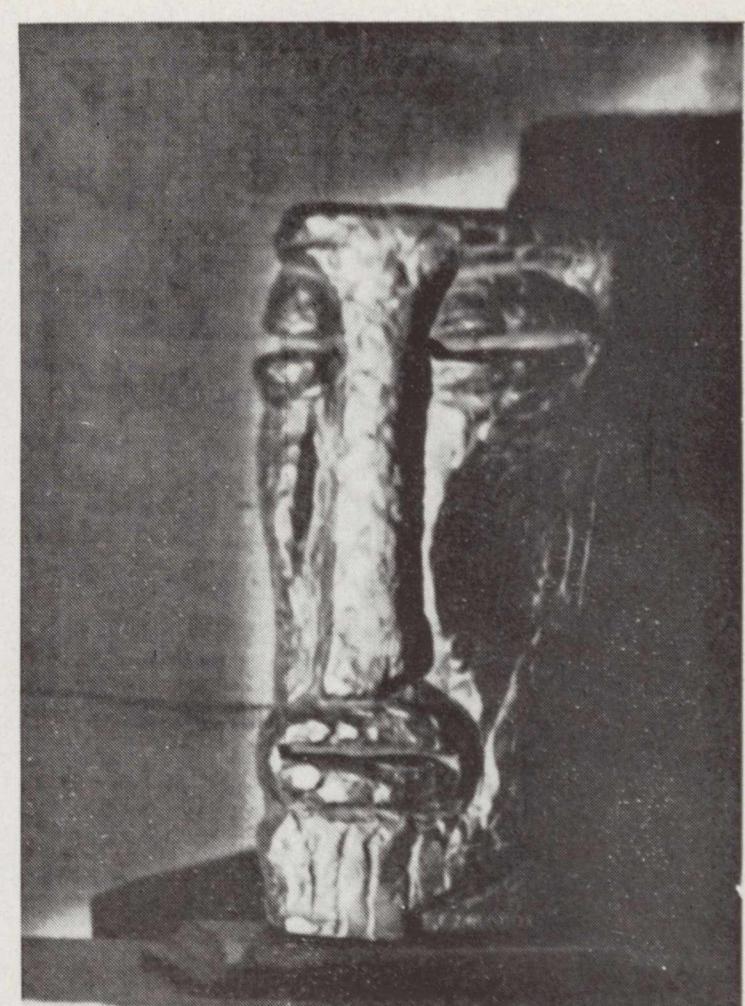
Šeimos portreto studija, (pastelė) / Dail. V. Meškėnas.
Šis paveikslas laimėjo pirmą vietą lietuvių dailininkų parodoje Sydney mieste (Australijoje) rugs. 7-19 d.d.

Study for the portrait of a family, pastel by V. Meškėnas. This painting won first prize in a Lithuanian artists' competition in Sydney, Australia (Sept. 7-19).

Atop the tree is a glittering reproduction of the beloved way-side crosses of Lithuania.

* * *

The ornaments described were familiar to pre-World War I Lithuania, used as decorations for year-round festive occasions and
(Continued on Page 20)

Australijos lietuvių dailininkų - skulptorių kūriniai. Iš kairės dešinėn: A. Marčiulionio "Rūpintojėlis" (majolika), H. Šalkausko "Trys moterys" (lino raižinys) ir T. Zikaro "Veidas" (gipsas). Šie kūriniai buvo išstatyti tarp eilės kitų darbų lietuvių dailininkų parodoje Australijoje, suruoštoj rugsejo 7-19 d. Mark Foy's galerijoje, Sydney mieste.
Works of Australian Lithuanian artists and sculptors, on exhibit at Mark Foy's Art Gallery (Sept. 7-19), Sydney, Australia. From left to right: Marčiulionis's Rūpintojėlis, Šalkauskas's Trys Moterys, and Zikaras's Veidas.

New York, N. Y., lietuvių komitetas BALFO vajui vykdyti. Sėdi iš kairės dešinėn: vicekonsulas A. Simutis, B. Spūdienė, J. Brunza, komiteto kasin. L. Dymša, komiteto pirm. kūn. dr. S. Valiušaitis, komiteto vicepirm. adv. S. Bredes Jr., inž. P. Kunigėlis, J. Ginkus ir Gražienė. Antroje eileje iš kairės dešinėn: A. Sodaitis, Sandanavičius, V. Kulpavičius, V. Alksnis, dr. P. Dagys, R. Adomaitis, B. Kulys, A. Reventas, kun. V. Piktūra, A. Visminas, Z. Gudaitienė, BALFO reik. ved. P. Minkūnas ir kun. A. Račkauskas.

CHRISTMAS . . .

(Continued from Page 19)
daily enjoyment. In his *Lietuvių Tautodailė*, A. Rūkštėlė writes: "A Lithuanian, spending the greater part of the year in his beloved home, could not have it plain and unadorned.

In former times, the home interior may have been dark, because of the tiny windows, but color and beauty were provided by the gaily-colored hand-woven textiles, by the intricately hand-woven towels hung against the wall on beautifully carved towel racks, and by the *hand-made little suns and birds*,

hung from the rafters."

In certain regions of Lithuania, a miniature tree bedecked with straw ornaments and birds, played a prominent part in traditional wedding customs. The tree was hung in the corner where the bridal couple sat, and had to be "purchased" from the bride's family by the kin of the groom.

With the products of the assembly line and the factory replacing handicraft in Lithuania, the art of making these ornaments was relegated to the dim corner of a very recent past. In Lithuania, as in the United States, store-bought bauble and tinsel decked the trees at Christmas. Most Lithuanians had forgotten the *saulutės* and *sietynėliai* which had adorned the homes of their parents and grand-parents. When the Museum of Science and Industry requested a typical Lithuanian Christmas tree, long and diligent inquiry and sleuthing was necessary, until finally, a long-time resident of Chicago, Mrs. Rose Mazeliauskas, recalled that she had made such ornaments in her early youth, and, reviving her memory, in due time produced sample ornaments. Since the appearance of the first Lithuanian Christmas tree at the Museum, this revived art has grown in popularity and has become a cherished Lithuanian tradition in Chicago and in the United States.

The Lithuanian table at an international festival. Food was prepared by local BALF members. - Binghamton, N. Y.
Binghamton, N. Y., lietuviai dalyvavo vienos įvairių tautybų šventėje, kur turėjo lietuviškų valgių stalą. Už stalo matyti iš dešinės kairėn: pirm. E. Jaskauskiene ir vicepirm. A. Giedienė. Valgius paruoše vienos BALFO organizacijos nariai.

Help Find New Subscription

To "Lithuanian Days"

LITHUANIANS MAKE NEWS

V. Sidzikauskas, New York, N. Y., is Vice-President of the Free International Federation of Former Totalitarian Political Prisoners, Inc., with its seat in New York, N. Y. V. Sidzikauskas is President of the Committee for a Free Lithuania.

The Lithuanian Scouts Association, with chapters all over the world, marks its 35th anniversary of existence this year.

The 3rd Congress of the Socialist International, held in Stockholm, gave full membership to the Lithuanian Socialist Party in exile.

A. Šešplaukis-Tyruolis, Ph. D., New York, N. Y., is currently giving a course in Lithuanian language and literature at Columbia University.

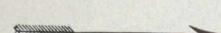
Montreal University, Montreal, P. Q., Canada, inaugurated a School of Lithuanistics. A. Ramūnas, Ph. D., heads the school which offers Ph. D. degrees in the said field. Professors, lecturers, and guest professors of the school: H. Nagys, Ph. D., Prof. J. Brazaitis, A. Vaičiulaitis, Bern. Brazdžionis, A. Tamošaitis, A. Šapoka, Ph. D., and Dr. P. Gaida.

William Kvetkus, Wilkes-Barre, Pa., is a member of the National Republican Ethnic Leaders' Committee.

E. Valaitis, Chicago, Ill., is a graphic arts expert with the Chicago Tribune.

V. Kasiulis, Paris, France, distinguished Lithuanian artist, has opened another exhibit of his works in Stiebel Gallery, his 7th exhibition since 1945.

V. Grybauskas, Mulhouse, France, has been decorated by the French Government with a medal for merit in sports, especially in basketball.

Lithuanian Italian nuns and Lithuanian priests from Germany visit the Lithuanian Salesian Institute, Castelnuovo Don Bosco (Asti), Italy.

Lietuvių Saleziečių Institutą, esantį Castelnuovo Don Bosco (Asti) vietovėje, Italijoje, aplankė Italijoje esančios lietuviatės seserys ir pora Vokietijos lietuvių kunigų. Iš kairės dešinėnė: ses. Barbora Juškaitytė, kun. A. Steigvila, ses. Konstancija Tranevičiutė, sa'leziečių įstaigos dir. kun. dr. J. Zeliauskas, ses. Eugenija Alminauskaitė, Italė sesuo, kun. V. Šarka ir prefektas kun. A. Naujokas. Ses. B. Juškaitytė kilimo nuo Jurbarko gyvena Italijoje nuo 1925; ses. K. Tranevičiutė, kilusi nuo Pasvalio, Italijoje gyvena nuo 1931; ses. E. Alminauskaitė, kilusi nuo Švėkšnos, Italijoje gyvena nuo 1929 m.

The City Council of Rome, Italy, named one of the city's public squares "Lituania" (Lithuania).

V. K. Jonynas, New York, N. Y., Lithuanian artist, was signed by the New York Institute of Fine Arts as a teacher.

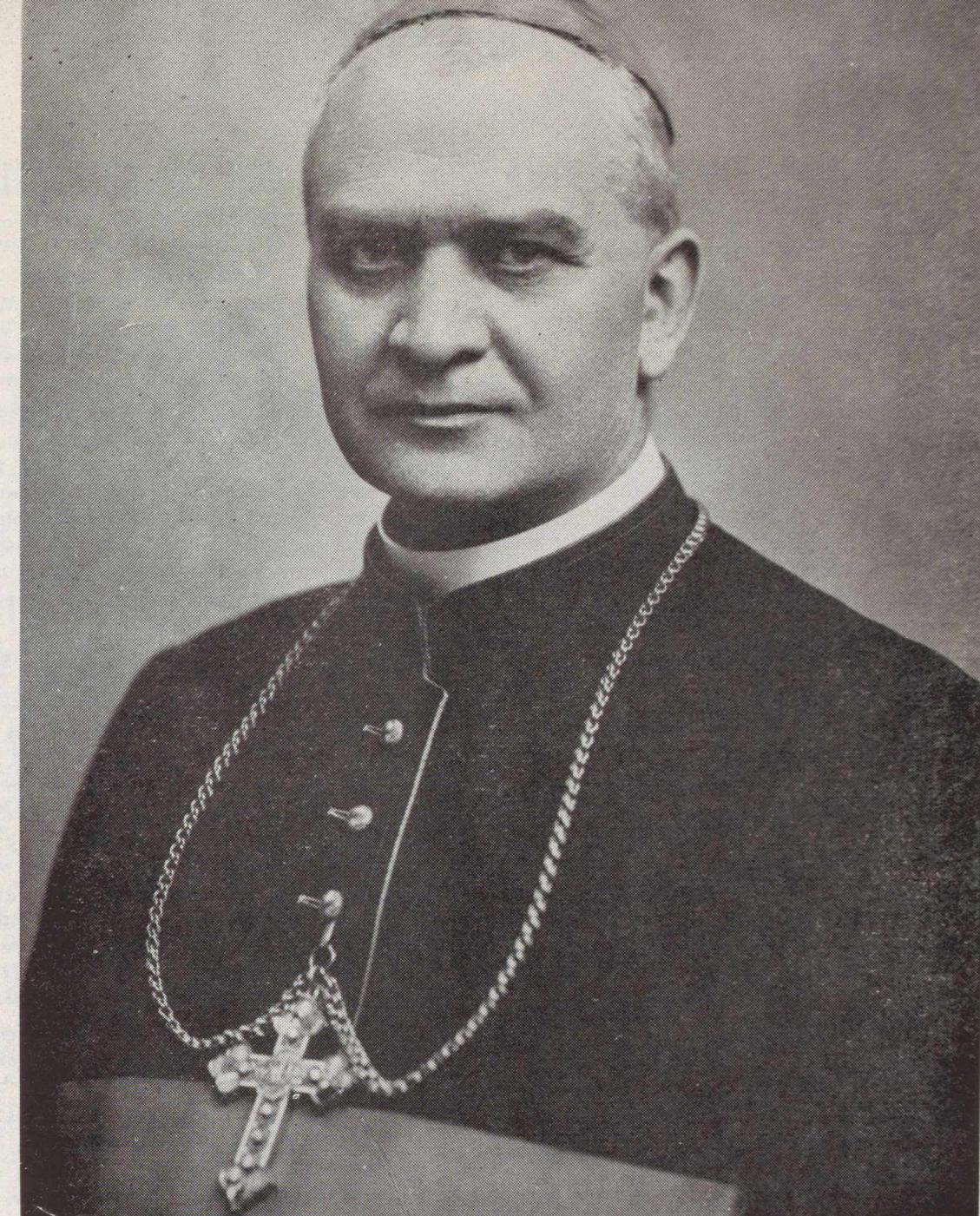
The Lithuanian Community of New Zealand announces a national convention to be held January 3 and 4, 1954, in Wellington. The Supreme Council is headed by B. Kuzma at present.

The Most Rev. V. Padolskis, Rome, Italy, Auxiliary Bishop of Vilkaviškis, Lithuania, now in exile and head of the Lithuanian Priests' College in Rome, was on a five month visit of the US and Canada, and on November 4, 1953, left for Italy.

Dr. Eino Nieminen, Helsinki, Finland, a professor at Helsinki University, has requested a copy of Jonikas's *History of the Lithuanian Language*. Dr. Nieminen is a student of the Lithuanian language and utilizes it in his philological researches.

The Senate of Uruguay unanimously adopted a resolution that its representative to the U. N. bring up the question of Lithuania's freedom. Dr. Camillo Fabini made the proposal.

Kazys Pakštas, Ph. D., professor of economics and geography at Duquesne University, Pittsburgh, Pa., was elected member

Official procedures are underway at the Vatican for the beatification of Lithuanian Archbishop Jurgis Matulaitis (Matulevičius), MIC, who died twenty-five years ago. As a professor of sociology at the Petrapiliis Academy before the first world war, Archbishop Matulaitis was already laying the foundations for a spiritual rebirth of Lithuania from Czarist oppression. He reformed the Marian Order and with the sanction of the Pope, instructed his seminarists to carry the truth everywhere. His enlightened teachings gave new hope and direction to Lithuania's younger generation, long captive under the heel of the Russia's despot. In 1918 he was elevated to the rank of Bishop of Vilnius and lived through a series of foreign occupations, by the Poles, by the Bolsheviks. In 1925 Pius XI ordained Jurgis Matulaitis Archbishop and sent him on a special mission to Lithuania, where he was to institute a Lithuanian church province and prepare a concordate. He died worn out by his zealous work in behalf of his people and his country.

Arkiv. Jurgis Matulaitis (Matulevičius), MIC, miręs 1927 m. Kaune. Jo pakeimimo į šventuosius by'a oficiai pradėta Romoje 1953m. vasario 21 d.

of the International Science and Art Academy in Paris (Academie Internationale Libre des Sciences et des Lettres).

A group of Chicago Lithuanians, headed by V. Balandis, purchased the Johnson Packing Co. at McHenry, Ill. The new owners have renamed it the Maistas Packing Co., and soon will begin the production of Lithuanian *dešros, kumpiai, skilandžiai*, etc.

P. Lapē, New York, N. Y., is an illustrator and artist for the Doubleday Co., publishers.

Mrs. E. Girskis-Pauža, M. D., Detroit, Mich., and A. Guzauskas, M. D., Chicago, Ill., have been accepted as members of the American College of Surgeons.

Three Lithuanians are candidates for city council in Gardner, Mass., Albert Matukas, Edward Tamullen and Katherine Krasauskas. If elected Mrs. Krasauskas will be the first woman elected in the city's history.

LITHUANIAN AFFAIRS IN THE U. S. PRESS

Boston Globe (Aug. 31). Remarks by Bishop John J. Wright of Worcester at 40th annual convention of the Knights of Lithuania. "Lithuania has a strong spirit of nationalism, but it has never allowed its national pride to invade the realms of religion and the spirit where it has no place."

Brockton Daily Enterprise, Brockton, Mass. (Sept. 17). Item: "Lithuanian House Is Popular Spot." The hundreds of persons who have already visited the Lithuanian house in the International Village at the fair grounds, have marvelled at the breath-taking beauty of the amber exhibit which is one of the features this year."

The Detroit News (July 8). Photo and article "Meet Teen-Age Marie Leknus, Lithuania's Gift to Detroit." "Marie has mastered French, Lithuanian and English, is able to understand German and is a Latin student at Cooley High School."

Chicago Daily News (June 10). Editorial "Case of Baltic Nations," in support of the Kersten Resolution.

Boston Daily Globe (Aug. 28). Photo and item: "Catholic Knights of Lithuania Open Convention."

The New York Times (Sept. 18). "Stevenson Report Hit by Ferguson / Michigan Senator Calls Views on Policy with Soviet Union Appeasement of Communism," by W. H. Lawrence. "The peoples of Latvia, Lithuania, Estonia... believe that the fatal decisions of Teheran, Yalta and Potsdam lowered the Iron Curtain over their lives," (Senator Ferguson) added.

The Pittsburgh Sun-Telegraph (Aug. 23). "Air Power to Russia," by Karl Von Wiegand. Mentions Communist annexation of the three Baltic States.

The Springfield Union, Springfield, Mass. (July 21). Editorial "To Support Baltic Freedom." "The United States has never changed its attitude toward the independence of the Baltic States, despite its later alliance with the Soviet Union in common defense against Hitler's aggression."

Times Union, Rochester, N. Y. (Sept. 10). Article "Lithuanian Scores with Woodcuts," by Dick Whalen. "The Lithuanian artists, who came to the United States two

years ago, prints pictures from woodcuts / His prints are in collections of the Memorial Art Gallery in Rochester, the Museum of Modern Art in New York City and other private galleries."

Chicago Daily Tribune (Aug. 13). Item: "The hand-some portrait of Mother Maria, foundress of the Order of Sisters of St. Casimir, which hangs in the reception room of the new Maria High School, is the work of Joseph Jagmin. Jagmin came to the United States from Lithuania."

Chicago Daily Tribune (July 20). News item: "Predicts Liths Will Be Freed From Red Rule." Remarks of Gov. George N. Craig of Indiana at Legion ceremony. "... I predict that Lithuania, Poland and Czechoslovakia will be liberated from the clutches of communism."

Southwest News-Herald (Aug. 6). Item "Don Varnas Post to Give Two-Day Aerobatics Show / Plan to Honor Darius, Girėnas."

U. S. News & World Report (Oct. 23). Article "Will Ike Talk to Malenkov?" "Even a guarantee of the Soviet Union's own frontiers would include areas that U. S. does not recognize as belonging to Moscow. These include Estonia, Latvia and Lithuania, countries swallowed up by Soviet Russia early in World War II."

Rochester Times-Union (Sept. 29). Item: "Lithuanian Table Frills Rare," by Rose Sold. Lithuanian recipes for honey cookies, kugelis and vinigretas, by Julija Skiparytė.

The Register, Denver, Colo. (Nov. 1). Article on slain clergy in Communist countries. "Lithuania: One Bishop condemned to death; three deported; four in exile. Clergy reduced from 1,482 in 1940 to about 100. All seminaries and convents closed."

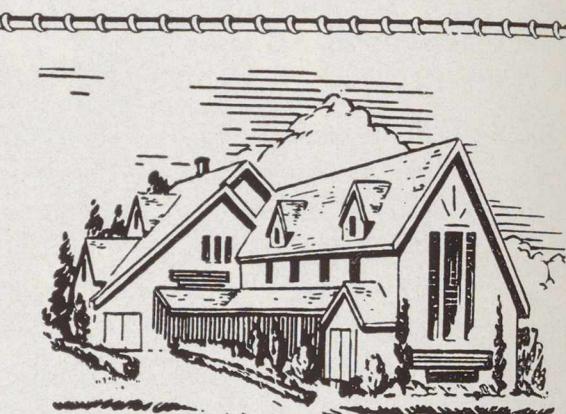
This Week Magazine (Oct. 25). Cover photo of "Ballot's New Princess", Lithuanian-born Svetlana Beriosova and accompanying article by Walter Terry.

Los Angeles Collegian (Oct. 30). News item: "America Undergoing Brain Washing, States Clergyman." "America is undergoing the first stage of a Communist brain washing," according to Rev. Longinas Jankus / 'Hope of a world freed from Communism lies completely with America,' he claimed. 'People in Russia, as well as its satellite countries, are almost 100 per cent against their rulers, but are helpless against them.' "

Life Magazine (Nov. 23) and **The Los Angeles Times** (Nov. 20). Mention of Harry Dexter White, late Red spy, as son of immigrant parents from Lithuania, Jacob and Sarah Veit. (For the sake of the record, the Editors would like to point out that White was a Jew, not a Lithuanian, as implied in the above publications.)

The Los Angeles Times (Nov. 15). News item: "Celebration Marks Latvian Independence." Photo: "Reminder of Home - Mrs. Erica Braukis, wife of president of Southland Latvian group, wears native costume at Latvian independence celebration here last night. Admiring attire are Charles Lukšis, left, president of the Lithuanian American Council, and Leo E. Anderson, Vice-Consul in exile for Republic of Latvia."

U. S. News & World Report (Nov. 20). Article "Who Outranks Whom" on seating arrangements for officialdom at Eisenhower entertainments. Graph shows places for Lithuanian Minister and Mrs. Žadeikis, he between Mrs. Lodge and Mrs. Wilson, she between George M. Humphrey and John Foster Dulles.

Pirma Lietuvių Įstaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvė Namas
935 W. Washington Blvd. PR. 1061

Scene from Lithuanian Day get-together at farm near Cleveland, Ohio. An artist addresses the gathering.
Cleveland, Ohio, dalis Lietuvių Dienos dalyvių Karnėlyų. Vaidila kalba j minią.

H. Stasas foto

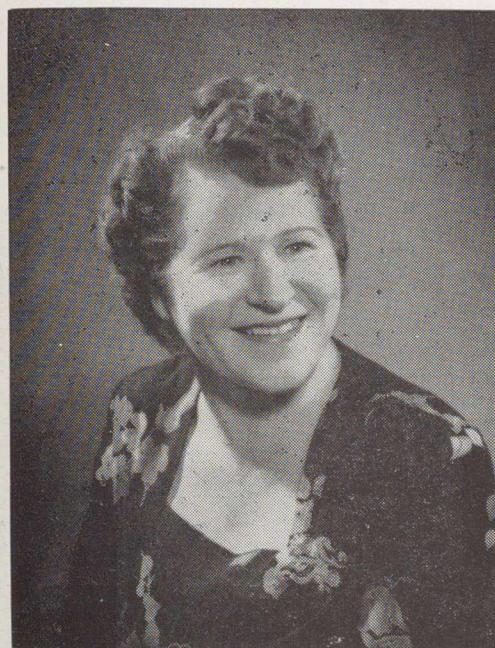
Lietuvių Radijo Programos Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413
MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa
Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GROvehill 6-2242
The Saltimieras Lithuanian Show
Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc
Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.
No recordings - Live talent only
Paul B. Saltimieras, Director
6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Telephone FINancial 0650

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandėlė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdieni
Direktorius - Albertas Juškevičius, 4515 Wilmslow
Road, Baltimore 10, Md. Phone Tuxedo 8693
Padėjėjas - Kestutis Laskauskas, 809 Scott St., Balti-
more 30, Md.

BELMONT BEAUTY SALON

NANCY SPEECHER
Specialist in Hair Styling, Hair Coloring,
Permanent Waving
128 S. Vermont Ave., L. A., DU. 8-2000

GOOD REALTY CO.

J. J. BAKUS, Lithuanian Real Estate Broker
Multiple Listing Service

4728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.
Office: AXminster 7900 Res.: PLeasant 3-6590

LITHUANIAN REALTY CO.
Real Estate — Loans & Insurance
Fire, Automobile & Other Insurance
CHAS. LUKSIS, Manager
3502 W. Pico Blvd. Phone RE. 8278

Tabash Rug & Carpet Co.
Large Selection of Rugs and Carpets at Reasonable Prices
AI TABASH, Owner — Lithuanian Spoken
5374 W. PICO BLVD., LOS ANGELES, CALIF. Phone WYoming 2725

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdutės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Saturdays - 2:00 - 3:00 P. M.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Detroit, Mich.

"Ba'tic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072
"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Leisure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

Hillside, N. J.

Memories of Lithuania
Hillside, N. J. - WEVD - 1330 kilocycles
Saturdays - 4:45 - 5:30 P. M.
Director Jack J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J. - Tel. WA. 6-3325

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, P.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury, Conn.
Assistant Director Bronius Dūda

Cleveland, Ohio

Cleveland Lietuvių Radijo Valanda

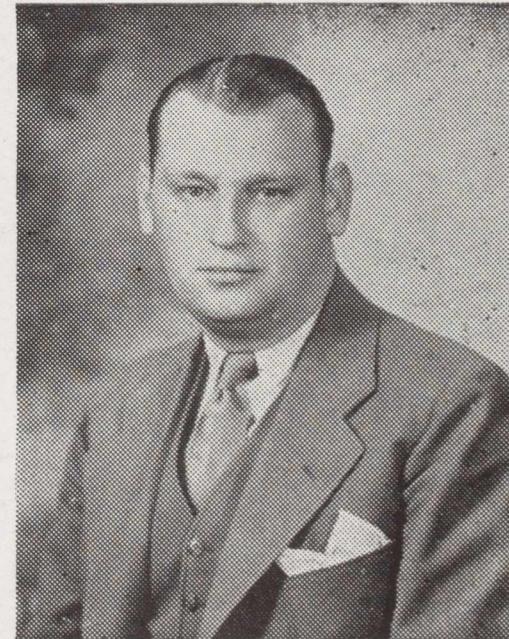
Cleveland, Ohio - WSRS - 1490 kilocycles
Programa kiekvieną penktadienį 7 val. vak.
Pirm. J. Stempužis, 1152 Dallas Rd., Cleveland 6, Ohio
Te. fonas TY. 1-1900.
Programos vedėjas B. Auginas, 1359 E. 94th St. Cle-
ve. and 3, Ohio, tel. CE. 15904.
Reikalių vedėjas V. Rocevičius, 1319 E. 89 St., Cle-
veland 6, Ohio, tel. RA. 1-9936.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.

Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 1827½ N. Western Ave.,
Los Angeles 27, Calif. Phone HO. 9-4150
Reikalių vedėjas - George Rudeis, 5027 Ze'zak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas Vladas Bakūnas, 922 W. 36th St.,
Los Angeles 7, Calif. Phone RI 1780.

REAL ESTATE — LOANS — EXCHANGES

FRANK P. SPEECHER
Licensed Real Estate Broker
1955 Hillhurst Ave., Los Angeles 27, Calif.
Olympia 0208 Res. DU. 8-8704

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS
PHONE HO. 9-4600

1722 N. WESTERN AVE.
HOLLYWOOD 27, CALIF.

LIETUVIAMS
PATARNAUJA
JAU 25 METUS

**JONES & HAMROCK
MORTUARY**
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 18
PROSPECT 6091

LIETUVIŲ BAŽNYČIA, Brockton, Mass.